National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale
MAY 22 1979
NEWSPAPER SECTION
JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

Nr. 35 (2574) XXVIII aastakäik — Teisipäeval, 8. mail 1979 — Tuesday, May 8, 1979 — Üksiknumbri hind 40 senti

Konservatiivid võitsid Inglismaal

Esimene Inglise naispeaminister moodustas oma kabineti — Tulipunktis vahekorrad sõjakate ametiühingutega

LONDON — Kuigi viimastel päevadel enne Inglismaa parlamendivalimisi hakkasid konservatiivid juba mitmel katsehääletusel oma edumaad sotsialistliku töölispartei ees kaotama, andsid valimised neile siiski tugeva enamuse. Uue parlamendi koosseisus on 635 liiget, neist konservatiive 339 (juurdekasv 55), töölisparteilasi 268 (kaotus 40), liberaale 11 (kaotus 3), Wales'i natsionaliste 2 (kaotus 1), Shoti natsionaliste 2 (kaotus 9) ja teisi 13.

Margaret Thatcher on esimene naissoost Inglise peaminister, kes sai valimistega enesele täieliku volituse oma valimislubaduste täitmiseks, kus esikohal on maksude alandamine ja sotsialismi arengu mõjude kahandamine. Oma esimeses sõnavõtus ta kutsus siiski kõiki koostööle riigi tugevdamiseks.

Uue peaministri valimislubadused ei piirdunud üksnes siseriigis vajalike reformidega.

Ta nõudis ka seisukoha võtmist N. Liidu suhtes seoses Helsingi kokkulepete rikkumisega.

Samtui loodetakse temast Rodeesia uue poliitika toetajat senise Inglismaa ja USA poliitika vastu; ta saatis Rodeesia valimisi jälgima oma vaatlejad, kuigi Inglise valitsus keeldus seda tegemast.

Üldine arvamine on, et ta valimisvõidu põhjustas Inglismaa ametiühingute sagedased streigid, mis viisid riigi juha anarhia lävele. Oma valimislubaduses ta mainiski ametiühingute streikimisõiguse piiramise vajadust, mis pärast valimisvõitu on ametiühingu juhtkonnale juba teatud kartuse sisendanud. Kuid üks ametiühingu juhtidest kommenteeris siiski, et nad ei hakka mitte segama ega sabotseerima uue valitsuse tööd. Ainult National Union of Railwayman sekretär ennustas kokkupõrkeid, kui Thatcher hakkaks oma lubadusi ametiühingute streigiõiguste piiramiseks rakendama. Konservatiivid näevad ette tulevikus nn. ametiühingute „taltsutamise" ja streigi kuulutamiseks salajase hääletamise. Need kavad mõjuvad ametiühinguile plahvatamapanevalt, sest Inglismaa ametiühingud on väga tugevad. Just selles ennustatakse uuele peaministrile raskemaid katsumisi, kuid inglased ei taha enam sellist ametiühingute võimutsemist nagu möödunud talvel.

Möödunud laupäeval nimetas Thatcher uue kabineti, kus on 22 ministrit.

Uuest valitsusest oli eemale jäetud endine peaminister Edward Heath. Suhted endise peaministriga on Thatcheril olnud jahedad sellest peale kui ta 1975. a. parteijuhi kohale valiti.

Nad on mitmel korral ägedalt kokku põrganud, eriti palgapoliitikas. Ometi oli Heath aktiivselt tegev valimiskampaanis, aga mitte kunagi ei osutanud tähelepanu Thatcherile. Tema välja jätmine valitsusest on andnud alust kuulduseks lõhest konservatiivide parteis.

Toronto Eesti Seltsi Lasteaia moenäitusel tänati korraldajaid ja kaasaitajaid lilledega. Pildil vasakult Milvi Puusepp, Marje Medri, Taimi Toose ja saatemuusika mängija Leena Tiisman. Nende poolt oli valmistatud ka see lilleline ja õhtekiillane lavadekoratsioon, mille keskel nad seisavad.
Foto: Vaba Eestlane

Iraan piirab oma õliproduktsiooni

Põhiseaduse kava ei luba kommuniste kõrgetele kohtadele

TEHERAN — Iraan tegi teatavaks, et ta piirab oma õliproduktsiooni neljale miljonile vaadile päevas. See on 20% vähem kui enne veebruarirevolutsiooni ja 990.000 vaati vähem aprillikuu produktsioonist. Õlitoodangu piiramine on suureks pettumuseks nii ida- kui ka läänemaailmale.

Iraan on piiranud oma õlilepingute arvu eelolevaks iiheksaks kuuks 35-le; neist on 20 lepingut iseseisvate õlikompanilidega ja kuus teiste valitsustega. Iraani õlihind on praegu $16.57 vaat, kuhu sisse on arvestatud ka $1.90 suurune lisand üle OPEC-maade kokkuleppe hinna.

Teiseks tehti teatavaks uue põhiseaduse kavand,

kuhu sisse on võetud punkt, et ükski kommunist ei või Iraanis olla kõrgel kohal. Riigi president peab olema Shi'te Muslem sekti liige, kuhu kuulub 95% iraanlasist.

Põhiseadus keelustaks ka kõik võõrriikide sõjalised baasid Iraanis ja hakkaks kontrollima sõjaväge, mis varem oli shahhi privileegium.

Mõlemad sammud näitavad et Iraan tahab end sisemiselt organiseerida, andes vähe tähelepanu piiritagustele majanduslikele ja poliitilistele probleemidele.

Valimiskampaania terroriatakkidega

ROOMA — Itaalia 30-päevane üldvalimiste kampaania avati möödunud reedel. Kuna viimastel päevadel on tehtud mitmeid atentaate kristlik-demokraatliku partei ruumide vastu, siis kardetakse, et valimiskampaania ajal võivad väsakpoolsed terroristid teha uusi tiakke. Itaalia valitsus kavatseb rakendada tuhandeid sõdureid politikute ja publiku kaitseks uue terrorilaine vastu.

Juutide väljapääs Venemaalt suureneb

MOSKVA — Aprillis emigreerus N. Liidust rohkem juute kui varem ühelgi kuul sel aastal. Väljarännanute arv tõusis aprillis 5000-le võrreldes 4000-ga märtsikuul.

Punaterroristide rünnak Roomas

15 bandiiti atakeeris kristlik-demokraatliku partei peakorterit

ROOMA — Roomas sooritasid vasakpoolsed terroristid hästiorganiseeritud rünnaku kristlik-demokraatliku partei peakorterile, kusjuures üks politseinik sai surma ja kaks raskesti haavata. Politseivõimud mainivad, et rünnak teostati sõjavõelise täpsusega ning et sellest võtsid osa 15 mees- ja naisterroristi, kelledel õnnestus sündmuskohalt põgeneda.

Terroristide aktsioon oli mõeldud ilmselt juunis toimuvate järjekordsete parlamendivalimiste terroriseerimiseks. Bandiidid paipaigutasid hoone kahele korrusele lõhkepomme,

mis lõhkesid kuid ei nõudnud õnneks surmaohvreid, kuna hoones töötavatel ametnikkudel lubati enne plahvatust hoonest lahkuda.

Terroristid joonistasid seintele punaseid viisnurki ning lubasid eelolevad „pettevalimised" muuta klassisõjaks. Nad olid paigutanud relvastatud valvepostid parteihoone tümbrusesse ja võtsid erariietes politseinikud risttule alla kui need saabusid kohale just enne kui bandiidid hakkasid taanduma.

Mõrvameeskonnad tegutsevad Iraanis

TEHERAN — Teheranis on tegevust alustanud müstiline põrandaalune terroriorganisatsioon, kelle kuulide ohvriks langes möödunud nädalal ajatollah Morteza Motahari, kes oli Khomeini rezhiimi tugevamaid toetajaid ja Iraani salajase revolutsioonilise nõukogu esimees. 60-aastane Motahari tulistati surnuks momendil kui ta lahkus Teheranis ühe peaministri abi korterist. Ajatollah Motahari laiba juurest leiti sedel, millel märgiti, et mõrva sooritasid vähetuntud Forghani organisatsiooni liikmed, kes töötavad vastu muhamedi vaimulike valitsusele. Forghani organisatsiooni liikmed mõrvasid hiljuti ka Iraani revolutsioonilise armee esimese staabiülema kindral Mohammed Vali Gharani.

TORONTO EESTI VANEMGAIDIDE KOORI

KEVAD-ESINEMINE

Teisipäeval, 15. mail kell 8.00 õhtul Eesti Maja Noorte Ruumis

Kohvilaud — TERETULEMAST! — Pääse $2.00

TALLINNA FESTIVAL '79

PASSIDE EELMÜÜK

Passid on saadaval

järgmistes müügikohtades:

POKO's Mt. Pleasant,
Rooneem's Bakery ja
Abistamiskomitees

Informatsiooniks helistada: Piret Komi — 447-7610 või
Karin Simsons — 449-9974

EKKT
Eesti Kunstnike Koondis Torontos

Kevadnäitus

26. ja 27. mail 1979 Toronto Eesti Maja väikses saalis
Avatud 12—10 p.l. — Sissepääs vaba

TORONTO EESTI APOSTLIKU ÕIGEUSU KOGUDUSE

NÄITEMÜÜK-PEREKONNAÕHTU

toimub 12. mail s.a. Peetri kiriku saalis algusega kell 5 õ.

Käsitööde müügilaud avatud kell 4 p.l.

Rikkalik käsitööde müügilaud, loterii, oksjonid ja kohvilaud

Kõik südamest teretulnud!

1979

P.-AMEERIKA EESTLASTE ÜLDLAULUPIDU TORONTOS

110 AASTAT EESTI ÜLDLAULUPIDU

SÜMFOONIAKONTSERT reedel, 25. mail kl. 8 õhtul Metropolitan United Church (Church & Queen)

LAULUPEO RONGKÄIGU algus laup., 26. mail kl. 1.30 Queen's Pargis

LAULUPIDU kl. 3 p.l. Varsity Arena

RAHVAPIDU laup., 26. mail kl. 8 õ. North York Centennial Centre (Finch & Bathurst)

VAIMULIK KONTSERT pühap., 27. mail kl. 3 p.l. Metropolitan United Church

TEATRIETENDUS „OLEKSIN LAULULIND" 27. mail kl. 5 p.l. Ryersoni teater (Gerrard & Yonge)

EESTI LAULJATE LIIT P.-AMEERIKAS

ASUT. 1951 TORONTOS

Eesti Rahvusteater Kanadas esitab Eesti Laulupeo 110 a. juubeli raames Ryersoni Teatris, 43 Gerrard St. East, 27. mail kl. 5 p.l.

OLEKSIN LAULULIND

GERT HELBEMÄE muusikaline näidend 3 vaat. epiloogiga helilooja Johannes Kappel'i elust.

Lavastus: RIINA REINIK ◎ Kujundus: TIINA LIPP

Kaastegevad: ANNE-LIIS TÜLL, MERIKE TEENE, JAAN LENTS, ROBERT RAAG ja RIINA REINIK ning RUDOLF LIPP.

Pääsmed eelmüügil: Eesti Abistamiskomitee tel. 461-1344, „Meie Elu" talitus tel. 466-0951, „Poko" äris Mt. Pleasant Rd. tel. 488-2078, „Finnish Place" äris 5463 Yonge St. Willowdale, tel. 222-7575 ja „Eesti Kodus" tel. 281-9896 ning 1 tund enne etendust teatri kassas.

VABADE EESTLASTE HÄALEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Vabadusvõitlus

Asja Toronto Eesti Majas toimunud Eestlaste Kesknõukogu Kanadas üldkoosolek kujunes eriti sisukaks ja kõiki meie kasutuses olevaid vahendeid ja võimalusi ammendavaks nõupidamiseks, mis peavad olema aluseks meie vabadusvõitluse jatkamisele. Seekordsele koosolekule oli tiivustavaks teguriks Ühendriikide eestlaste keskorganisatsiooni Eesti Rahvuskomitee esimehe J. Simonsoni osavõtt, kuna külaline oma pikemas ettekandes andis üksikasjalise ja analüüsiva ülevaate Rahvuskomitee senisest tegevusest, selle organisatsiooni kavatsustest, edusammudest ning ka mõningatest tagasilöökidest ja raskustest.

Kahtlemata tegutsevad Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas erinaadel, erinevates miljöödes ja erinevates tingimustes. Kuid nende töömeetodites ja vabadusvõitluse aktsioonides on siiski palju ühsteisele sarnanevaid elemente ja mõtteid, millede ühisel käsitamisel ja esile toomisel mõlemad organisatsioonid võidavad ning üksteise käest midagi õpivad. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ja Rahvuskomitee Ühendriikides esindajate vahel on küll kokkusaamisi ja ühiseid nõupidamisi Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu raamides New Yorgis, kuid nendel nõupidamistel on eesti keskorganisatsioonide vaheline koostöö käsitlemisel rohkem globaalses ulatuses ja puudub see intiimne iseloom mida võime kogeda kahe organisatsiooni esindajate vahelisel kokkutulekul ja nõupidamisel. Kõike seda arvesse võttes on sellistel kontaktidel väga suur tähtsus ja meie vabadusvõitluse huvides oleks vajalik, et selliseid vastastikuseid külaskäike ühise töö ja ühiste ülesannete koordineerimise huvides jatkataksе.

Põhiliselt tegutsevad mõlemad organisatsioonid eesti rahvale tema õiguste ja vabaduse taastamiseks, kusjuures Rahvuskomiteel on mõjuvam pind tegutsemiseks kui Eestlaste Kesknõukogul Kanadas, kuna kõik tähtsamad otsused maailma poliitilisel areenil ja rahvusvahelises elus tehakse Washingtonis. Kanada, vaatamata oma 24 miljonilisele rahvaarvule ja tohutusuurele territooriumile mängib rahvusvahelises elus oma välispoliitilise passiivsuse tõttu kahjuks väga tagasihoidlikku osa, mis ei tähenda aga kaugeltki seda, et meie peaksime siin oma vabadusvõitlusele käega lööma. Vastupidi: peame olema eriti aktiivsed ja löögivalmis ning nõudma Kanada poliitilistelt parteidelt suuremat aktiivsust rahvusvahelises elus, mis loob eeldusi ka Balti riikide probleemide tõhusamaks esile tõstmiseks.

Nii EKN-u liikmete kui ka J. Simonsoni ettekandest ja sõnavõttudest võib järeldada, et meie vabadusvõitluse tõhustamiseks ja probleemide päevakorral hoidmiseks on kõige olulisemaks tihedate kontaktide pidamine Kanada ja Ühendriikide rahvaesindustega ja valitsustega, mida on võimaluste piires ka tehtud, kusjuures on arendatud tihedat koostööd teiste Balti riikidega. Sealjuures tuleb eriti esile tõsta Kanada parlamendihoones toimuvaid traditsioonilisi Balti Õhtuid ning Ühendatud Balti-Ameerika Komitee energilist tegevust Washingtonis. Kui varematel aegadel pandi erilist rõhku meie probleemide esile tõstmiseks Liitunud Rahvaste Organisatsioonis, siis viimasel ajal on need lootused vähenenud, kuna maailmaorganisatsioon on sattunud täielikult N. Liidu ja tema mõju all olevate riikide kontrolli alla. LRO peasekretäri ja juhtkonna tõrjuv ja ülbe hoiak N. Liidule allaheidetud rahvaste kohtlemisel selgus eriti silmatorkavalt hiljuti kui Balti riikide, Ukraina ja Valge-Vene esindajad tahtsid maailmaorganisatsiooni sekretariaadile üle anda resolutsiooni N. Liidu koloniaalriigi likvideerimiseks.

Kuid kõrvuti ametlike kontaktidega on tähtsad ka kõik isiklikud kontaktid, mida luuakse mitte ainult parlamendi- ja Kongressi liikmetega vaid kõigi ühiskondlikus elus silmapaistvate ja juhtivate tegelastega. See kontaktide loomise kohustus ei lange mitte ainult EKN-u ja Rahvuskomitee liikmeile vaid kõigile eestlastele, eriti noorema generatsiooni esindajatele, kelledel on paremad ja tihedamad sidemed siinsete maade pärisrahvastega kui vanematesse aastakäikudesse kuuluvatel inimestel. Samuti on oluline vajalikkude ja selle maa mentaliteediga sobitatud trükiste kirjastamine ja levitamine nii rahvaesindajatele kui ka teistele mõjukatele isikutele.

EKN-u ja Rahvuskomitee kirjastamistegevusega seoses kerkib paratamatult küsimus — kuidas on lood toetuse andmisega prof. A. Vööbuse ingliskeelsele ajaloolisele suurteosele „Studies in the History of the Estonian People". See küsimus on seda pakilisem, et meil puudub autentne ingliskeelne ajalugu eesti rahva käekäigu ning meie rahva õiguste ja vabaduse hävitamise kohta. Prof. Vööbus teeb seda tööd omal käel, oma kulu ja kirjadega ja vajaks oma suure ja hädavajaliku ülesande sooritamiseks meie keskorganisatsioonidelt nii majanduslikku kui ka moraalset abi ja toetust. Kahjuks ei puudutatud seda küsimust EKN-u ega Rahvuskomitee tegevuskavades.

Mõlemate keskorganisatsioonide tööd paljudel vabadusvõitluse aladel tuleb tõsiselt hinnata. Kas meie ei peaks aga oma laiaulatusliku tegevuskava raamidesse sisse veel lükkima ühe liili — prof. Vööbuse algatuse ja töö igakülgse toetamise meie vabadusvõitluse ja rahva üldistes huvides?!

K.A.

Kui naised ei saavuta midagi oma tarkusega, siis teevad nad seda oma rumalusega.

Ma armastan inimese pahesid rohkem kui nuku voorusi.

A. H. Tammsaare

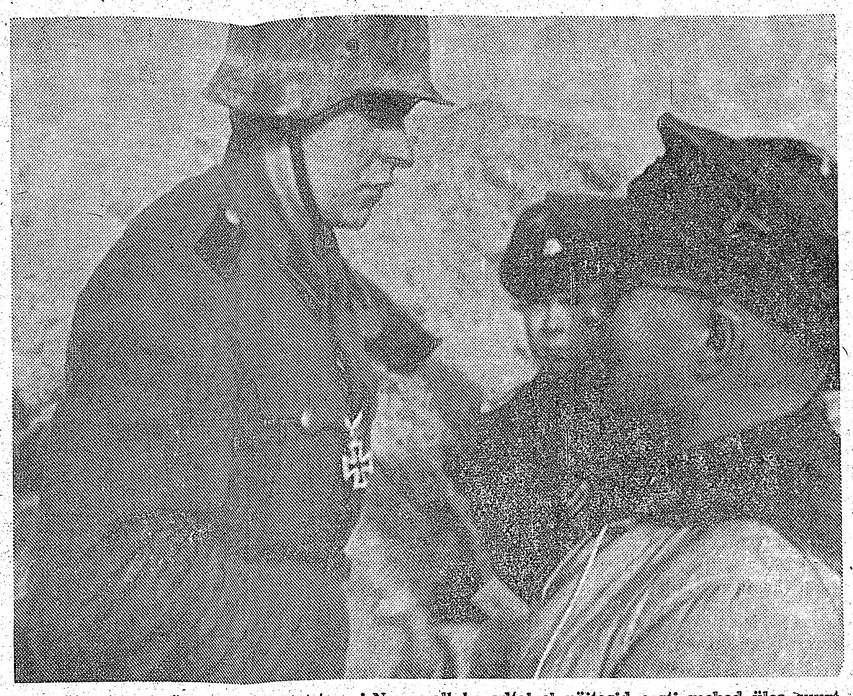

Pilt sõjaveterani päevikust. 35 aastat tagasi Narva all kevadtalvel näitasid eesti mehed üles suurt vahvust ägedais tõrjelahinguis, mida hinnati aumärkide jagamisega. Fotol moment ühe sõduri dekoreerimisest.

Kuidas usklikest tehakse Eestis vaimuhaiged

Masendav lugu Tartu vaimuhaiglast

STOKHOLM (EPL) — Eestis on möödunud sügisest saadik levinenud alljärgnev kiri, mis vapustab sealseid usuinimesi ja tohiks vapustada meid kõiki. Kiri käsitleb ühe praeguse Tartus elava uskliku elamusi, mis algasid sellega, et ta sõjakomissariaati väeteenistuskohuslikkuse ülevaatusele minnes pidas vajalikuks palvetada. Asi oli sõjaväearstide arvates nii tõsine, et mees viidi uurimisele vaimuhaiglasse. Ateistlikule rezhiimile on usklikkus mentaalne viga! Ent toome allpool kokkuvõtlikult kõrvalisi teid pidi tulnud ärakirja asjaosalise enda pihtimusest, mis kannab pealkirja „Üks lõik minu elust":

19. aprillil 1978. a. olin mina, Ivan Ikkonen, kutsutud Tartu Sõjakomissariaati meditsiinilisse komisjoni. Enne arsti juurde sisenemist ma palvetasin. Ühele arstile tundus asi kahtlasena, ta küsis, kellega ma olin rääkinud. Kui komisjon hakkas minu toimikut läbi vaatama, tehti üksmeelne otsus suunata mind psiihhoneuroloogia haiglasse, aadressil Staadioni 48.

Järgmisel päeval, 20. aprillil, läksin ma haiglasse. Kõigepealt juhatati mind dr. Madise juurde, kes nähes mu kaelas palvehelmeid, oli väga üllatunud ja hakkas isegi karjuma.

Ta viis mind vastuvõturuumi, kus viibisid arstid Sild, Lindpere, Millerman. Nad küsisid, miks ma kannan kaelas palvehelmeid. Vastasin, et olen usklik. Seepeale panid nad mind haiglasse, kus viibisin 4 kuud ja 11 päeva.

Juba esimesel päeval seoti mind vägivaldselt kinni ja tehti selline süst, et ma polnud suuteline isegi palvetama. Kella kahe paiku öösel, nägin ma oma ema, kes ilmus minu juurde ingli kujul. Ta oli lahkunud siit maailmast, kui olin 8-aastane. Ingel aitas mul vabaneda köidikuist.

Järgmisel hommikul olid arstid õuduses, nähes, et laman lahtiseotuna.

Nad küsisid, kes on mu lahti sidunud. Rääkisin, kuidas asi oli. Sellele järgnes vestlus arst Michelsonigа, kes tunnistas mu haigeks selle pärast, et usun Jumalasse. Siis tegid õed mulle elektrishoki, et mu usku kaotada.

Nädala pärast demonstreeris Michelson mind grupile üliõpilastele ja palus mul rääkida usust. Ma rääkisin, kuid tudengid ainult irvitasid.

Veidi hiljem kutsuti mind arst Aadamsoo juurde, kus oli ka teisi arste. Nad külvasid mu üle küsimustega: „Milleks on vajalik usk? Mis tuleb, kas paradiis või kommunism? Miks sa usud?" Peale vestlust tehti jälle elektrishokk, kuid usk jäi sellest hoolimata püsima. Arstlik komisjon tegi otsuse ravida mind insuliiniga.

Haigete seas oli ainukeseks usklikuks Tartu Peetri koguduse liige Sulev Ustav, kes saadeti usu pärast Maarjamõisa invalididekodusse.

3. augustil lõppes mul insuliinikuur, peale seda ma tänasin Jumalat, et ka see polnud suutnud ära võtta mu usku. Minu ravimist jätkati tablettidega ja mingi vedelikuga, mis mõjus nii, et ma peale seda polnud suuteline rääkima ega sööma.

Peale insuliiniravi vestlesid minuga Michelson ja teised arstid. Nad kõik küsisid ainult usu kohta. Mulle öeldi, et ma olen ikka veel haige, ja et mind on vaja saata invaliidikodekodusse, kuid enne tuleb kuu aja jooksul usk välja ravida. Nad otsustasid, et usk segab mind ja tegid järjekordse elektrishoki.

Med.-õde andis mulle lugeda „Teaduslikku ateismi". Ma keeldusin sellest.

Õde nimega Elvi Ratas sõimas mind ja mu ema lollideks, sest me olime usklikud.

31. augustil lasti mind haiglast välja. Enne lahkumist vestlesid minuga arstid Sild ja Umar. Nagu alati, pärisid nad usu kohta. Sel korral olin targem ega hakanud nendega sellest üldse rääkima.

Arstid peavad mind ikka veel haigeks, sest nad teavad, et ma pole loobunud usust vaatamata kõigele, mis minuga on tehtud.

Kokku tehti 5 elektrishokki ja 60 insuliinikoomat".

Ivan Aleksandri p. Ikkonen (s. 1960) elab Tartu Jakobsoni tänavas majas nr. 18 korteris 11. Tema isa on soomlane ja ema, kes lahkus siitmaailmast juba 1968. aastal, leedulanna. Poisi passis kirjutatakse rahvuseks samuti leedulane, tema kodused kõnelesid omavahel ikka vene keelt.

Pärast haiglast lahkumist pidi Ivan Ikkonen naasma sõjakomissariaati. II (kutsealuste) osakonna ülem kapten Aavik uuris nüüd, kas ta ikka veel Jumalat usub.

Jaatava vastuse peale hoiatas Aavik, et kui poiss jälle palvetama hakkab, saadetakse ta uuesti vaimuhaiglasse.

Ivan oli juba kevadel keeldunud teenimast Nõukogude Armees, sest pidas sõjameelsust Jumalavastaseks. Nüüd ei ähvardanud teda selle eest enam isegi 3-aastane sunnitöölaager (ENSK Krk. § 78 kohaselt), sest Nõukogude sõjavägi ei vaja nii nõdra aruga mehi nagu tema.

Täienduseks eeltoodule mainitakse kirjas, et enne ravi algust hoiatas dr. Michelson, et kui haige ei lase andale teha 60 koomat, saab ta 120 („kõrgeim karistusmäär"?!) insuliiniannust. Tohter kinnitas ka, et kui noormees jätab usu ega kuule enam hääli (haiglas kuuldus Ivanile veel kord, kuidas ema teda õnnistas Jeesuse nimel ning ennustas peatset vabanemist), siis saavat ta terveks. Pärast insuliinikuuri lõppu päris Michelson, kas Ikkonen ikka veel usub. Jaatuse peale kordas arst karmil toonil küsimust, mispeale noormees poetaski, et ei, enam ta ei usu Jumalasse. Temaga jäädi rahule.

Ent kus on sellise teguviisi seos hingearsti eetikaga? Missugune õigus lubab patsiendilt uurida, kas ta ikka tõesti usub? Missugune moraaliseadus või riigiõigus volitab haige ähvardamist miilitsaga (seda tegi üks noor arst)-

Kuidas peabki niisugustele rünnakutele vastu seisma poiss, kes äsja kooli lõpetanud ning üldiselt heasoovliku ja lihtsameelse iseloomuga?

Kas pidanuks juba algusest saati eitama oma veendumisi, et mitte lasta end vaimuhaigeks tembeldada? Mis seos on arstide sellisel käitumisel Nõukogude Konstitutsiooni 52. paragrahviga, mis ütleb: „NSV Liidu kodanikele garanteeritakse südametunnistuse vabadus, s.o. õigus tunnistada mis tahes usundit või mitte tunnistada ühtki neist, täita usukombeid või teha ateistlikku propagandat..."? Miks tehakse elektrishokk inimesele, kes püüab täita elementaarseid usukombeid, nimelt palvetada, tavaliselt alllutakse sellisele „ravile" need, keda kuidagi teisiti ei õnnestu rahustada? Miks loetakse segaseks see, kes usub teispoolset maailma ning surmajärgset elu? Kuidas vaataksid sellele terve kristliku maailma inimesed? (Muide, on teada ka juhus, mil 60 insuliinikoomat tehti poisile, kelle ainsaks terviseveaks oli, et talle meeldis üksi metsas luusida. Ravile saatis ta ema).

Nendele ja paljudele teistele selle eemaletõukava looga seoses kerkinud küsimustele ootavad vastust nii kodu- kui mujaltmaalt kõik Eesti NSV-s elavad tõsised usklikud.

Kas võivad nad tunda end julgelt, kui näiteks astuvad üle psühhoneuroloogiadispansari läve kas või selleks, et saada nii vajalikku märget välismaasõiduloale? Kas peavad nad siis varjama oma tõekspidamisi?

Eesti usklikud ootavad, et juhtum võetaks uurimisele ning vaagimisele rahvusvaheliselt. Selle vastu peaks huvi tundma ka Ülemaailmne Psühhiaatrite Assotsiatioon, mille kõrgema närvitegevuse sektsiooni juhataja teatavasti on professor Jüri Saarma.

Praegu Ivan Ikkoneniga vesteldes jääb mulje, et tema nüüdne seisund läheneb piirilisele vaimsele mahajäämusele, kuid seda võib olla põhjustanud ka senine „tervistamine" ning tugevad doosid „Trisedyl'i", „Aminazin'i ja „Cyclodol'i", mida poisile ka nüüd välja kirjutatakse. Need ravimid on tunduvalt kahandanud tema palvejõudu ning sundinud kahtlema oma tervises... Kellele peaks ta nüüd lootma?!

Ivan Ikkoneni enda arvates olid kõik, keda ta haiglas kohtas, head inimesed. Ainult rumalusest peavad nad religioossust haiguseks ning uskmatust kõige õigemaks.

Kommentaarid

Õli puudus ja õlihinna suur tõus on pannud eksperdid ja poliitikud ja nendele lisaks päris tavalised igapäevased inimesed mõtlema ja juurdlema, milliseid energia allikaid oleks võimalik kasutada õli asendamiseks. Nii räägitakse juba päris avalikult tuuleveskitest, puuküttest ja päikeseenergia ohjeldamisest ehkki viimasel alal on seni tehtud veel algelisi ja piiratud edusamme.

Kuid tuuleveskid ja puuküttega ajud on vanemasse ikka jäänud inimestele tuntud energiaallikaiks ja nad võivad oma tarkusi edasi anda ka nooremate inimestele, kes on üles kasvanud elektrivalguse säras ja õliküttе mugavustes. Ühendriikides on puuküttele hakanud tõsiselt mõtlema väiksemad jõujaamad, mis asuvad piirkondades, kus puuküte on kättesaadav ja odav. Näiteks Vermonti osariigis hakkas Burlington Electric'u jõujaam puuküttega tegelema juba 1977. aastal ning on nüüd osaliselt üle läinud puuküttele. Eksperdid kalkuleerivad, et puuküte tuleb tunduvalt odavam ja lisaks sellele produtseeritakse puuküttega palju vähemal määral õhku saastavaid aineid kui näiteks kivisöeküttega.

Ja tuuleenergia. Ühendriikide ja Kanada läänes puhuvad vinged tuuled üle lagendikelinnade, pannes inimesed külma pärast värisema talvel ja puistates nad üleskeerutatud tolmuga üle suvekuudel. Asjatundjad arvavad, et tuuleenergia on üks suuremaid ohjeldamata energiaallikaid ja seda tuleks kindlasti ära kasutada. Mõned eksperdid on jõudnud oma kalkulatsioonide tegemisel isegi tulemustele, et aastal 2000 moodustab tuuleenergia 10 protsenti kogu Ühendriikide energia kapatsiteedist. Ameerikas on katseliselt ehitatud juba mitmel pool energia produtseerimiseks tuuleveskeid ja senised katsete tulemusd on olnud üllatavalt head.

Päikeseenergia kogumiseks ja ohjeldamiseks on katsed algastmes, kuid viimasel ajal on valitsused rakendanud suuri summasid vajalikkude uurimuste teostamiseks. Päikeseenergia kasutamiseks majade kütmisel on mõned majaomanikud asunud ise eksperimentide tegemisele ja on oma majad varustanud vastavate päikeseenergiat koguvate katustega ja seadeldistega. Ühendriikides New Mexicos on näiteks Santa Fe piirkonnas juba 10 protsenti majadest varustatud päikeseenergia kogumise seadeldistega, mis töötavad rahuldavalt kuigi vajavad veel viimistlemist ja täiendamist. Asjatundjate arvates on päikeseenergial tulevikus suur osa täita inimkonna energiavajaduste rahuldamiseks.

Nii-siis — ring on täis. Oleme tagasi jõudnud tuuleveskite ja pottahjude juurde. Järgmiseks sammuks on üheauto garaazhi ümberehitamine kahehobuse ja kaheauto garaazhi kujundamine neljahobuse talliks, sest ühel jõukal eeslinna majaomanikul ei sobi alla nelja sõiduhobuse pidada. Hobusetallide ehitamisel tuleb mõtelda ka tõllakuuridele, sest Buick'id ja Cadillac'id tulevad tulevikus asjade praeguses suunas kulgemisel asendada läikivate kalesside ja sõravate tõldadega.

o

Nagu meie lehe veergudel juba varem teatatud, plaanitseb Tallinnas tegutsev Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühing ka käesoleval aastal väliseestlastele Eestis kultuuriseminari korraldamist. Vastaval nõupidamisel koostati selleks juba kava, mille koostamisest akadeemik Juhan Kahk'i eesistumisel osa võtsid „Eesti Telefilmi" peatoimetaja Endel Haasmaa, helilooja Veljo Tormis, Kunstnike Liidu sekretär Jaak Kangilaski, Estonia teatri direktor Ants Sõber, VEKSA Ühingu aseesimees Lembit Kumm j.t.

Nagu kirjutab propagandaleht „Kodumaa", on see komisjon koostanud välismaal üles kasvanud eesti noortele seminarist osa võtmiseks ilusa ja pealtnäha süütu kava, mille raamides käsitatakse peamiselt eesti keele küsimusi, kuid viiakse ka seminaristid teatritesse, muuseumidesse ja näitustele. Noorte kõrval võivad seminarist osa

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

12. ja 13. mail dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

19., 20. ja 21. mail dr. H. Tari, tel. 922-3824.

Eestis auhinnati romaanivõistluse töid

Pärast kümneaastast vaheaega korraldati Eestis möödunud aastal jälle romaanivõistlus. Korraldajaiks olid Eesti Riiklike Kirjastuste, Poligraafia ja Raamatukaubanduse Komitee ning Eesti Kirjanike Liit. Tähtajaks, 1. nov. oli saabunud 45 käsikirja.

Neist jäeti vastava tasemega tööde puudumisel esimene auhind välja andmata. Kaks teist auhinda määrati töödele „Corrida", mille autoriks on Teet Kallas, ja romaanile „Rein Raudnaski pihtimused", autor Heino Tominga. Kolmanda auhinna said tööd „Kuus head inimest", autor Vello Lattik ja „Härgamisi", autor Kalju Saaber.

Ergutuspreemiad määrati kolmele võistlustööle, Endla Tegova romaanile „Küürakad", Peeter Elbingi tööle „Asetäitja" ja Albert Uustulndi tööle „Meri, mehed ja jumalad". Ära märgiti veel Eduard Järgi „Sõnad on aur", Madde Kalda „Vigalast Siberimaale", Jaan Kello „Meie nooruse parimad päevad", Heino Kiiki „Mind armastab jaapanlanna", ja Ine Viidingi „Kordusmängud".

Zhürii pidas vajalikuks kontakti võtta veel seitsme töö autoriga. Zhüriisse kuulusid K. Kurg — esimees, liikmed K. Itra, O. Jõgi, M. Kalda, M. Ojamaa, L. Remmelgas, A. Siig, A. Tamm, M. Unt ja E. Vetemaa.

Kümme aastat tagasi oli parimaks H. Kiiki romaan „Tondiöömaja", mis alles peale kohendusi ja parandusi jõudis lugejaini kaks aastat hiljem. Uus võistlus ei näi toovat üllatusi autorinimedes, enamus auhinnasaajaid on kõik juba raamatutega lugejaile tuttavad.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

võtta ka kõik väliseestlased, kes juunikuus Tallinnas oma sugulasi külastavad.

Pealtnäha ilus algatus, kuid tegelikult üks neist propagandaüritustest, mille eesmärgiks on väliseestlaste poliitiline tasalülitamine kodumaal elavate eestlastega. See ei ole kahtlemata juhus, et seminari kava koostamise komisjoni esimeheks oli Juhan Kahk, okupeeritud eesti tuntud ajaloolane, kelle kohta Nõukogude Eesti entsüklopeedias mainitakse, et ta on „juurutanud ajalooteaduses matemaatilisi meetodeid". Meil ei ole kahjuks teada, mida selle juurutamise all mõeldakse, kuid pagulaseestlased on teadlikud, et Juhan Kahk on kommunistliku partei liige ning tuntud Eesti ajaloo võltsija ja ümbertegija. See mees juhatas sisse esimese sellelaadilise seminari vahast maailmast saabunud eesti noortele ja tõenäoliselt esineb ta parteilikult õigeuskliku sõnavõtuga ka käesoleval seminaril, kus tema ülesandeks on praegust eesti olukorda ja Eesti minevikku valgustada Moskvast ettekirjutatud valede alusel.

Et kogu asjale on antud tüse parteiline maitse juurde, kinnitab juba seegi fakt, et kava koostajate hulka kuuluvad veel sellised parteituusad nagu Ants Sõber ja Lembit Kumm. Ants Sõber võeti kommunistliku partei liikmeskonda vastu 1964. aastal ning on praegu Estonia direktoriks, s.t. partei valvsaks silmaks eesti teatrielu üle.

AMI

St. Catharinesi Eesti Ev. Luteriusu Pauluse koguduse 30. aastapäeva koosviibimisest osavõtjaid: Ees istuvad vasakult: koguduse esimees A. Aasma, naisringi liige A. Saaver, Medea Gnadenteich, õp. O. Gnadenteich, Meta Puhm, praost O. Puhm, organist Gercinius Hoekstra, Elna Libe ja Alma Kurley, kelle taga seisab nõukogu liige August Kurley. Vasakul seisavad nõukogu liikmed Oskar Pint ja K.H. Raudsepp abikaasa Sentaga.

St. Catharinesi Pauluse koguduse juubelipäev

St. Catharinesi Eesti Ev. Luteriusu Pauluse kogudus tähistas hiljuti pidulikult koguduse 30. aastapäeva. Kaasmaalased, kes olid asunud St. Catharinesi, Lõuna-Ontarios, umbes 30 aastat tagasi ja veelgi varem, olid otsustanud asutada koguduse emakeelse Jumala sõna kuulutamiseks. Esimese jumalateenistuse pidas õp. O. Puhm teisel jõulupühal 1948. aastal ja teenis kogudust kuni õp. E. Lootsma saabumiseni Rootsist 1950. a. märtsis.

Varematel aegadel rahuldas selle piirkonna eestlaskonna usulisi vajadusi Christ Lutheran kiriku õpetaja W. Rathke. Olgu mainitud et esimesed eestlased, kes St. Catharinesi piirkonda elama asusid olid Johannes ja Juuli Markie, kelledest viimane on praegu 96 aastat vana kuna tema abikaasa suri kõrges vanaduses mõned aastad tagasi.

Koguduse esimesesse juhatusesse kuulusid M. Mölder esimehena, J. Tohver, J. Markie, S. Kuhi ja H. Salomon. Organistina teenis kogudust 20 aastat E. Abner. 1959. aastal kutsus kogudus õpetajaks Montreali ja Ottawa koguduste õpetaja O. Gnadenteichi, kuna senine õpetaja siirdus ühe teise koguduse teenistusesse. Õp. O. Gnadenteich on kogudust teeninud 20 aastat kuni tänaseni.

Koguduses on üle saja lapse ristitud ja üle saja noore on leeris käinud, pühapäevakool oli hoogsas tegevuses pr. E. Liho ja H. Eichenbaumi juhatusel.

Enamik noori on aga abiellumiste, õpingute ja tööolude tõttu siirdunud mujale. Vana kindel eestlaskonna põhigrupp aga elab ja töötab edasi oma kodudes aedlinna rahulikus miljöös. Osa neist elab ka Niagara Falls'is.

Koguduse aastapäeva puhul jutlustas praost O. Puhm kui koguduse asutaja, kuna solistina laulis pr. E. Libe. Pärast teenistust koguduse naisliikmete poolt maitsekalt ja rikkalikult kaetud kohvilauas peeti mitmeid kõnesid, alates koguduse esimehe A. Aasma ajaloolise ülevaatega koguduse elust. Esimehele ja tema tööle anti tunnustust eriti tema tasakaalukust hinnates.

Samuti on koguduses ustavalt ja vastutustundelikult töötanud kauemat aega koguduse laekur E. Hert ja kirikuvanem Ed. Miil.

Õpetaja avaldas tänu koguduse nõukogule ja juhatusele, kes alati koosolekuist võtavad osa peaaegu sajaprotsendiliselt. Lõppsõnas Hendrik Eichenbaum tänas 20 aastase töö eest koguduse õpetajat, kes on pidanud selle ja jooksul St. Catharinesis üle 500 jumalateenistuse.

Koguduse juhatusse ja nõukogusse kuuluvad praegu: A. Aasma — esimees, E. Aherma — abiesimees, E. Liho kirjatoimetaja, Hendrik Eichenbaum — kirjatoimetaja abi, E. Hert — laekur, R. Saarits — laekuri abi ning nõukogusse H.K. Raudsepp, Ed. Miil, K. Kiisel, A. Kurley, U. Kallip, O. Pint, E. Mänd ja K. Pihl.

Möödunud aastast alates on kogudus majanduslikult iseseisev, olles ene seda 29 aastat saanud toetust Ontario Distrikti Lutheri Kiriku Missouri Sinodi poolt. Kogudus on suurema osa oma tegutsemisajast olnud sõsar-kogudus Londoni kogudusega, kes aga paar aastat tagasi õp. E. Lootsma asumisega Londoni muutus iseseisvaks.

Ajukirurgia suur edu

Eesti ajukirurg dr. Tiit Rähna loeng Stokholmis

STOKHOLM (EPL) — Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis viimasel ettekandekoosolekul, 19. märtsil võis rõhkearvuline kuulajaskond tutvuda moodsas ajukirurgias kasutusel olevate „revolutsiooniliste" meetoditega. Ettekandes, mille teemaks oli: „Kirurgia skalpellita stereotaktiline kirurgia" andis med. lic. Tiit Rähn alul laiahaardelise ülevaate ajukirurgia ajaloost ja arengust, nimetades muuseas ühe silmapaistva kujuna prof. Ludvig Puusepa nimede nagu Herbert Olivecrona jt. kõrval.

Kuid ka kõige osavamates kätes oli ajukirurgia viimase ajani alati seotud suurte riskide ja kõrge suremusega, kuna vigastatud osani jõudmiseks väga tihti paratamatult tuli kirurgiliselt läbi tungida teel olevatest kudedest.

Alles stereotaktiline meetod võimaldab vigastust nii täpselt lokaliseerida, et operatsiooni läbiviimisel „nõeltega" resp. minimaalse diameetriga „torudega", või fokusseeritud kiirtega ümbritsevad koed võivad jääda praktiliselt puutumatuks ja niihästi suremus kui invalidiseerumine on tugevasti langenud.

Stereotaktilise lokaliseerimisseadeldise, nagu seda praegu kasutatakse Stokholmi Karolinska haiglas, (kus dr. Rähn ajukirurgia alal töötab) leiutas ja arendas välja rootslane prof. Leksell. Seadeldis on praegu ainus kogu maailmas ja on suurt huvi ja tähelepanu äratanud, külastajaid saabub pidevalt, ka kõige kaugematest maadest.

Ettekannet illustreerisid arvukad diapositiivid, milledel võis näha stereotaktilise meetodi tegelikku kasutamist Karolinska haiglas, samuti meetodi juurde kuuluvaid eriseadeldisi ja instrumente. Oli võimalus ka näha näiteid vigastatud ja paranenud ajukudedest, näiteks fokusseeritud kiirituse mõjul „kokkukuivanud" ajutumööridest (ajukasvajaist).

Edasi mainis kõneleja streotaktilise meetodi rakendamist patsiendi valutunde eemaldamiseks, kuna on õnnestunud lokaliseerida valu „registreerivad" ajuosad ja nende mõjutamine võib asendada narkoosi.

Dr. Rähn lõpetas oma populaarse ettekande väljavõttega 16-da sajandi illustreeritud arstiteaduslikust teosest, kus ajuhaige praegusele meetodile üllatavalt sarnaselt lülitatakse mingisse kerakujulisse seadeldisse, mille avatud kaane kaudu pahad vaimud ja segased ideed iga maailma tuule suunas laiali lendavad.

„Niisiis ei ole midagi uut päikese all" kommenteeris ettekandja kerge humoristliku muigega. Tänulik publik jälgis ettekannet kontsentreeritunult ja põnevusega.

M.V.

Kolm noort eesti advokaati

Ontario eestlaskond on rikastunud kolme noore advokaadi võrra, nendest kaks on avanud oma kontorid.

Rein Kao avas hiljuti oma büroo Cambridges (Galtis). Toomas Piliste avas 1. aprillil paljude vanemate eestlaste rõõmuks oma advokaadikontori Hamiltonis.

Kolmandaks värskeks advokaadiks on Silja Seppi, kes töötab Ontario õigusministeeriumi juures Torontos.

TALLINNA FESTIVAL '79
ÜLESKUTSE
Miss Tallinn '79
Kõik neiud 17 ja vanemad teretulnud
Informatsiooniks palume võtta kontakti — Milvi Puusepp
tel. 489-4658 ⊙ Registreerimise tähtpäev 31. mai

Eesti muusikat Kalifornias

Ameerika üliõpilaste raadiokontsert eesti keeles

BERKELEY, Kalifornias — Siinses Kalifornia Ülikooli campuses toimub igal kolmapäeval õpilaste kontsert, kus esinevad väljapaistvamad noorsolistid või koorid-orkestrid Põhja-Kalifornia ülikoolidest. Kontsert kestab 45 minutit ja see läheb otseülekandes raadio KPFA-FM kaudu eetrisse. Kolmapäeval, 25. aprillil võisid tuhanded Põhja-Kalifornias kuulata eesti moodsat muusikat ettekantud Sonoma State University kuuekümne lauljaning kuue keelpillimängija poolt.

Esitati Veljo Tormis'e kooripoeem „Raua needmine" (20 min.) eesti keeles ja Jaan Rääts'a viiulikontsert kammerorkestriga (15 min.). Ülejäänud aeg kulus heliloojate tutvustamisele ja eesti muusika kõrge taseme kirjeldamisele.

Teadustaja mainis, et iga kümnes eestlane on koorilaulja — ainulaadne nähe ühe rahvuse juures.

Enne raadios esinemist toimus ulatuslikuma kavaga kontsert nädal varem Sonoma State University Ives Hall'is, millele elas kaasa ka paarkümmend Põhja-Kalifornia eestlast. Seal kanti ette lisaks eelpool mainitule Arvo Pärt'i „Lootus" kvartetile ja keelpillide orkestrile ning leedulase Julius Juzeliunas'e orelikontsert.

Somonas toimunud kontserdi kohta avaldab San Francisco Chronicle kolmeveerulise arvustuse.

Kirjutatakse, et eesti muusikaloomingus peab palju asju käimas olema, kui arvestada suure erinevusega muusikapalasid, mis ette kanti.

Veljo Tormis'e kooripoeemi kohta kirjutab ameerika ajaleht, et kolm moodsa aja eesti luuletajat on rajanud teksti Soome eepose „Kalevala" ühele osale, mis neab ära kurjuse relvadeks ja hävitamiseks kasutatavas rauamaagis.

Rahva primitiivsest eetosest kinnipidades laulab koor lihtsaid nõiasõnu vastuseks tenori ja bariton soolodele. Koor pidas vastu pooltoonide kaupa tõusvale või langevale heliredelile, voolavusele ja ebakõladele.

Akki läks luuletus üle moodsasse kaasaega, kahurid-tankidlennukid-tuumerelvad ja napalm.

Koorilauljad hakkasid liikuma maha klikitades ja ülestõustes, hirmunult pead langetades häälte kõvenedes kahele poole vaadates.

Lõppkokkuvõttes areneb nõiasõnadest kindlakujuline sõnum, et neetud raud ja inimene „mina maasta, sina maasta" elavad koos edaspidigi. Ettekanne meenutas kuuekümnendate aastate protestiajastu loomingut.

Kohalviibinud eestlaste arvates oli laulupoeem huvitav, dramaatiline ja teatud määral vapustav. Mis pani Sonoma State University üliõpilased eesti keeles laulma?

See on tõenäoliselt tingitud ühe Ameerika muusikaõpetaja ja eesti heliloojate vahelistest kontaktidest. Sonoma State University muusika direktor Larry Snyder külastas mõni aasta tagasi Nõukogude Liitu ja samal ajal ka Eestit, Lätit ja Leedut. Eestis sai ta eriti sooja vastuvõtu osaliseks. Ta kohtas seal meie praeguseid heliloojaid ja hindas nende töötulemusi. Larry Snyder tõi kaasa palju noote, raamatuid ja peamiselt huvi eesti rahva vastu.

Peatselt küpses temal mõte oma õpilaste töö mitmekesistamiseks ja teistest ülikoolidest etteruttamiseks mingi eriskummalise kontserdiga.

Raadiosaate lõpus teadustaja mainis, et asjahuvilised pöördugu Sonoma State University muusikaosakonna poole rohkema informatsiooni saamiseks Eesti muusika kohta.

Põhja-Kalifornias elavatest eestlastest andsid kontsertidele oma panuse keeleteadlane mag. Eero Vihman, kes tõlkis vajalikku materjali eesti keelest inglise keelde kavalehe koostamiseks ja teadustajate teksti huvides. Mag. Ants Laasi ja Lia Laasi käisid proovidel koorile eesti keele hääldamist õpetamas.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—
Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 senti.
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

LAHKUS MEIE ARMAS SOBER

AUGUST ESOP

Sündinud 10. detsembril 1899 Raplas
Surnud 30. aprillil 1979 Ottawas

Leinavad

AIME ja ELMAR JASKA
GALI ja GEORG OJA
ERIKA ja VALTER PENT
RIA ja ENDEL PEREM
DAISY ja ARNOLD PUHK
HERMILDE ja JÜRI ROHT

SURMA LÄBI LAHKUNUD SÕPRA

AUGUST ESOP'it

sündinud 10. detsembril 1899 Raplas
surnud 30. aprillil 1979 Ottawas

mälestavad leinas

EKL ja sõprusring Ottawas

PUHKA RAHUS, ARMAS

LEO KIIN

Sündinud 4. augustil 1924 Eestis
Surnud 6. mail 1979 USA-s

Mälestavad leinas

LISANNE ja ARMIN
MARGARIDA ja ENN
IRJE-ANN, PIILU ja KALLE

MÄLESTAME LEINAS KAUAAEGSET TUTTAVAT

LINDA KRULL'i

ERIKA perega

ARMAST

ÕIE RANNIK'ut

mälestavad leinas

perekond LEE
perekond KIIVER

MÄLESTADES ARMAST KAASVENDA

JOHANNES TÜNDER'it

lahkunud 15. aprillil Austraalias

Korporatsioon ROTALIA

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ööpäev 489-8902

ÕOTAMATULT LAHKUNUD

NIKOLAI NURMETA'l

(NIGUL NURM)
sündinud 4. novembril 1908
surnud 17. aprillil 1979 Los Angeles'is, Californias

mälestavad leinas

POEG perega Eestis
ÕED-VENNAD peredega Eestis
õde ALLY PRUNSFELDT abikaasaga Torontos

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

ARTEMI KUKK'e

mälestavad kurbuses

JAKOB LAMMET
HELMI SIPPA abikaasaga

ARTEMI KUKK'e

mälestavad

THEODOR OLUPER abikaasaga
EVALD HERMA abikaasaga

KALLIST KAASMAALAST

ARTEMI KUKK'e

mälestab

ARNO JOHANSON

KAUAAEGSET SÕPRA

ARTEMI KUKK'e

mälestavad leinas

H. TOOTS abikaasaga
R. SEPA abikasaga

Puhka rahus!

KAUAAEGSET TUTTAVAT

ARTEMI KUKK'e

mälestab kurbuses

ARTHUR EDASI

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

ARTEMI KUKK'e

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Vabakiriklaste konverents Borases

STOKHOLM (EPL) — Eesti usurahval on „vaimseks Jeruusalemmaks" kujunenud Borås, kus baptistid ja nendega koostöös olevad muud vabakiriklikud peavad igal aastal ülestõusmispühade konverentsi. Sinna koguneb 2—3 päevaks usklikke ja muid usust huvitatuid kogudustest ja kogudusegruppidest, milliseid leidub praegu veel Stokholmis, Eskilstunas, Norrköpingis, Göteborgis ja Helsingborgis.

Tänavu moodustasid nad koos kohapealsetega üle 100-pealise koguduse Borås „Blå Bandet" palvelas, kus on peetud konverentse juba kolm aastakümmet.

Igal aastal on ülestõusmispühadeks kutsutud külalisi välismaalt. Tänavu oli peakõnelejaks dr. Artur Procs Vancouverist, Kanadas, kellel on „juured" Stokholm , kus ta töötas arstina kuni Kanadasse siirdumiseni. Teiste kaugete külaliste hulgas olid mõned usuõed Eestist.

Konverentsi raamides pidasid baptistid ka oma aastape koosoleku, kus arutati tegevusega seoses olevaid küsimusi. Töö juhatajaks on Eesti Baptisti Keskkoondise Rootsis kauaaegne esimees pastor Oskar Loogna Stokholmist.

AR

◉ Märtsis toimunud Illinoisi osariigi koolidevahelisest muusikavõistlustest puhk- ja keelepillidele Quincy linnas võttis osa 11-a. Ursula Kurman, tulles I kohale viiulite osakonnas. Esinemispalaks oli Antonin Dvorak'i „Humoresk". Ursula on viiulit õppinud Suzuki moodsatel klass-kursustel Macomb'is ja mängib kohalikus keskkooli orkestris I viiulit. Osavõtvaid koole oli 20.

◉ Märtsikuu viimasel õhtul Stokholmis toimunud aktusel anti dotsent Herbert Salule üle Rootsi Eestlaste Esinduse tänavune kultuurauhind 5000 kr. (ca $1250) suuruses. Avasõna aktusel ütles Esinduse esimees Jaan Vilval, ettekande laureaadi loomingust pidas Arvo Mägi, ning zhürii motivatsiooni esitas alaline sekretär Arvi Moor. Auhinna andis üle kirjanik Kalju Lepik, mille järele Herbert Salu esines ühikese tänusõnavõtuga.

◉ Long Islandi EVÜ peakoosolek toimus 1. apr. EHS Lastekodu ruumides. Sellel valiti senine esimees Eduard Ojandu, kes ühingut juhtinud 12 aastat, esimeheks tagasi. Laekuriks valiti Arnold Paukas, sekretäriks Jaan Muks ja juhatuse liikmeteks Romolus Mandel, Oodu Koern, Aleks Hanson, Aadu Pikati, Alfred Skonberg, Aleks Saar, naisliikmetest Lydia Viljur, Alvi Hanson ja Ella Ojandu ning uutena Salme Paukas ja Nata Riess. Rev.-kom jäi esimeheks Karl Linnas ja Larissa Saar.

◉ Rootsis äratatakse huvi eelolevate ESTO-80 vastu eelmise filmi näitamisega. Nii toimus aprillialul Borásis informatsioonikoosolek, kus rääkis ettevalmistustest ja kavast Richard Nõrvell, mille järel näidati Baltimore Esto '76 filmi.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 13. mail kell 11 hommikul. Laulavad leerieelsete- ja pühapäevakooli-koor Margit Viia juhatusel. Esineb noorte instrumentaal-ansambel Inga Korjuse juhatusel. Viiulil Marja-Leena Roos ja harpsikordil Ivar Luksep ning Tarmo Teng. Piiblitund kell 10 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

PALVETEENISTUS kolmapäeval, 16. mail kell 7 õhtul. Kuulutab August Liivoja.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 20. mail kell 11 hommikul.

NAISRINGI KOKKUTULEKUD kolmapäeviti kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 13. mail EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS kell 5 p.l. Kohvilaud eeskavaga. Emadepäeva kõne — Merike Toomes.

Pühap., 20. mail jumalateenistus kell 11 hommikul.

Pühap., 27. mail pihipüha jumalateenistus kell 1.30. Armulaud leerilaste vanematele, vana-vanematele, vaderitele ja tuttavatele.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 13. mail kell 11 homm. EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS. Lauluettekandeid ja kõneleb jutl. E. Saraoja.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 13. mail kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11 TERVITUS JA TÄNU EMADELE. Esinevad pühapäevakooli lapsed, juuniorid ja noortekoor. Kell 6 õ. „Galgari Trio" tunnistab ja laulab. Kõneleb Vello Post.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
6 Wiarton Crt. Thornhill, Ont.
L3T 2P4. Tel. 889-0591.

Evangeeliumi-nädala JUMALATEENISTUSED:
teisip., 8. mail kell 7.30 õ.
neljap., 10. mail kell 7.30 õ.
laup., 12. mail kell 7.30 õ.
pühap., 13. mail kell 3 p.

Pühapäevasel jumalateenistusel esinevad lapsed emadepäeva kavaga.

Teisip., 15. mail kell 7 õ. PALVETUND, Allan Laur.

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

Buffalo eestlas mitmekultuuri pidustustel

BUFFALO (VE) — aprilli nädalalõpul toi falos suures Konvent rahvaste pidustused, rahvuse hulgas esines lased väljapanekutega sid laval muusikat, ra võimlemist. Seekords tustel olid kava täitja toni eesti rahvatantsi Tiiduse võimlejad To Elna Mikk harfil, kes saabunud Rochesteris gemale 500-liikmelisele mile ning ettekande jem edasi Buffalo tele tejaam oma vaat Väljapanekute koos Eesti Kunstide Kesku Esinesid Naima Aer p tatud rakenduskunst ga, Renate Marten v Elken ja M. Eerme keraamikaga ja E. K tiiviliste graafiliste le japanekute juures ol ja seletusi andmas Tiina Kirss, Mai Povv Linda Aasaruja, K. Kirss, kes koos kol Seltsiga korraldas Eestlaste esinemiste kute vastu tunti ilms vi.

Pühapäeval toimus ti koguduse aastapä lustas koguduse esi E. Pähn ja soololau Valve Tali. Pärast tust oli kiriku kõrval datud väike graafi oli töid E. Kõksilt, M. Uuessonilt. Terv koguduse esimene Hark, koguduse õpe koguduse praegune Varik ja Eesti Kuns nimel E. Eerme, kes ti kunstimuuseumi dust.

Jaan Grünbe näitus kodum

Tähistamaks 11. kunstnik Jaan Grünb päeva ja 12. märts surmapäeva, korral tema tööde näitus. kus Kunstimuuseum tusel on valik ta töid tate jooksul toimunu algas lopsaka, la bega, läks üle peene ressionistlikuks valgu sitluseks, sellele jär mäelikke ekspressi seid tumesinise-rohe maga ning müstilise gusekäsitlusega.

Tuntuimaks on saanud oma monot ga. Selleski on alul ressionistlik värvika gu maalides edasi olid viimasteks töö tud monotüüpiad, 1944. a. Rootsi, kus 1969. a. Upsalas sur

Defektsed Cadillac'id

OSHAWA — Üle lac'i on tagasi kut et parandada kinn pedalit. Ameerika oli tagasikutsutud 360.000 1977. a., s kutsutud 1978. a. deleid. Kinni jääv on põhjustanud 12 justades 3 surma vigastust. Ühtki nende autodega o

Põhjala Tüt tänavad

Põhjala. Tütard lugupeetud kaasm 30-da aastapäeva jundada meeldiva siindmuse. Tänam nemaid ja vanema samuti hr. E. Rub Eesti Abistamis Elu, Scandinavian Optical väärtuslik meie loteriile. Tä heade soovide, te tuste eest.

PÕHJA JUHTK

Buffalo eestlased mitmekultuuri pidustustel

BUFFALO (VE) — 28. ja 29. aprilli nädalalõpul toimusid Buffalos suures Konventsion Hall'is rahvaste pidustused, kus 20-ne rahvuse hulgas esinesid ka eestlased väljapanekutega ning esitasid laval muusikat, rahvatantse ja võimlemist. Seekordsetel pidustustel olid kava täitjateks Hamiltoni eesti rahvatantsijad, Helene Tiiduse võimlejad Torontost ja Elna Mikk harfil, kes oli kohale saabunud Rochesterist. Esineti ligemale 500-liikmelisele auditooriumile ning ettekanded andis hiljem edasi Buffalo televisiooni saatejaam oma vaatajaskonnale. Väljapanekute koostajaks oli Eesti Kunstide Keskus Torontost. Esinesid Naima Aer puust valmistatud rakenduskunstiliste töödega, Renate Marten vaipadega, A. Elken ja M. Eerme tänapäevase keraamikaga ja E. Kõks eestimotiiviliste graafiliste lehtedega. Väljapanekute juures olid abistamas ja seletusi andmas rahvarõivais Tiina Kirss, Mai Povvat, Piret Oja, Linda Aasaruja, K. Rosen ja R. Kirss, kes koos kohaliku Eesti Seltsiga korraldas esinemise. Eestlaste esinemiste ja väljapanekute vastu tunti ilmselt suurt huvi.

Pühapäeval toimus Buffalo eesti koguduse aastapäev, kus jutlustas koguduse esimene õpetaja E. Pähn ja soololauludega esines Valve Tali. Pärast jumalateenistust oli kiriku kõrvalsaalis korraldatud väike graafikanäitus, kus oli töid E. Kõksilt, E. Pehapilt ja M. Uuessonilt. Tervitusi ütlesid koguduse esimene esimees G. Hark, koguduse õpetaja J. Teras, koguduse praegune esimees O. Varik ja Eesti Kunstide Keskuse nimel E. Eerme, kes selgitas eesti kunstimuuseumi rajamise vajadust.

Jaan Grünbergi näitus kodumaal

Tähistamaks 11. aprillil maalikunstnik Jaan Grünbergi 90. sünnipäeva ja 12. märtsil täitunud 10. surmapäeva, korraldati kodumaal tema tööde näitus. Tartu Riiklikus Kunstimuuseumis avatud näitusel on valik ta töid, näidates aastate jooksul toimunud arengut, mis algas lopsaka, laia pintslitõmbega, läks üle peenekoeliseks impressionistlikuks valguse- ja värvikäsitluseks, sellele järgnes kondradmäelikke ekspressionismi tunnuseid tumesinise-rohelise värvigammaga ning müstiliselt mõjuva valgusekäsitlusega.

Tuntuimaks on Grünberg siiski saanud oma monotüüpialoominguga. Selleski on alul märgatav impressionistlik värvikäsitlus, mis nagu maalides edasi areneb. Näitusel olid viimasteks töödeks 1942. a. tehtud monotüüpiad, kuna ta põgenes 1944. a. Rootsi, kus ta 12. märtsil 1969. a. Upsalas suri.

Defektsed Cadillac'id

OSHAWA — Üle 12.000 Cadillac'i on tagasi kutsutud Kanadas, et parandada kinni jäävat gaasipedalit. Ameerika Ühendriikides oli tagasikutsutud Cadillac'ide arv 360.000 1977. a., samuti on tagasi kutsutud 1978. a. varasemaid mudeleid. Kinni jäävad gaasipedalid on põhjustanud 124 õnnetust, põhjustades 3 surmajuhtumit ja 46 vigastust. Ühtki õnnetust pole nende autodega olnud Kanadas.

Põhjala Tütred tänavad

Põhjala Tütarde lipkond tänab lugupeetud kaasmaalasi, kes meie 30-da aastapäeva puhul aitasid kujundada meeldiva ja meeldejääva sündmuse. Täname kõiki noortevanemaid ja vanemate kogu juhatust, samuti hr. E. Rubergi, pr. Sõrmust, Eesti Abistamiskomiteed, Meie Elu, Scandinavian Shoppe ja Ratas Optical väärtuslikkude võitude eest meie loteriile. Täname kõiki sõpru heade soovide, tervituste ja kingituste eest.

PÕHJALA TÜTARDE JUHTKOGU

Laulupidude taktikepp noortes kätes

Vestlus koorijuhi ja helilooja Charles Kipperiga

Charles Kipper on 28-aastane muusikateadlane. Ta on lõpetanud Toronto konservatooriumi meisterklassi klaveri alal ja Toronto ülikooli magistrikraadiga muusikaõpetuse ja elektroonilise muusika alal. Koori- ja orkestrijuhtimist on ta õppinud kaks aastat, sel puhul sai ta Ontario Arts Council'i stipendiumi ja hea kooli Toronto ülikooli muusikafakulteedi orkestrit juhatades tuntud dirigentide nagu Andrew Davis, Victor Feldbrill, Ernesto Barbini ja Boyd Neel, valvsa järelvalve all.

Charles Kipper on üks laulupeo üldjuhte, ta juhatab kahte naiskoori laulu laulupeol. Peale selle on ta aga laulupeo vaimuliku kontserdi, mis toimub pühapäeval, 27. mail kell 3.00 p.l. Metropolitan United Church'is, kunstiline üldjuht.

CHARLES KIPPER

„Ma juhatan ju Peetri koguduse laulukoori Cantate Domino ja Toronto Eesti Baptisti koguduse noortekoori ja keegi peab ju laulupeo vaimulikku kontserti koordineerima, see tiitel — kunstiline üldjuht, kõlab küll väga tähtsalt, aga tegelikult kasvas see välja olukorra vajadusest," ütleb Charles Kipper.

Ta jutustab, et vaimuliku kontserdi laulud on valitud eesti kirikukooride repertuaarist, need on kõik tuntud laulud.

Chares Kipper on vaimuliku kontserdi kava koostanud põhimõttel, et kirikukooridel oleks võimalikult vähe uusi asju õppida olnud.

„Need koorid võtavad laulupeokontserdist aktiivselt osa, neile ei või kahekordset koormust kaela panna," leiab ta.

Vaimulikust kontserdist võtab osa 6 kirikukoori ja peale selle kaks koori, mis otseselt küll ei ole kirikukoordid, kuid tegelevad peamiselt ainult vaimuliku muusikaga, need on Philadelphia Eesti Segakoor ja Seabrooki Eesti Segakoor. Mõlemad koorid esinevad pidevalt kirikutes.

„Tobiase „Eks teie tea", Topmani „Püha", K.A. Hermani „Troostilaul", Miina Härma „Looja kiitus" ja Beethoveni „Kõik taevad laulvad"

kuuluvad kõik meie kirikurepertuaari raudvara hulka, need on klassikud ja minu meelest on see ilus võimalus kui meie vaimulikud koorid saavad neid laule ühiselt laulda.

samuti sopranile, ja siis ühe vaskpillide kvarteti koos klaveriga. Viimane kanti 1972. a. ette Toronto Eesti Meeskoori kontserdil."

„Mis on teile südamelähedasem — kas helilooming või dirigendikutsumus?"

„Ma tõesti ei tea. Mõlemad voolud kisuvad mind kaasa, kirikukooride juhatamise juures olen ma kogu oma südamega, aga siis on mul teisalt jällegi tunnetus, et helilooming on mul hinges ja otsib ja vahest koguni nõuab väljapääsu, on ju sootuks teine tunne kui ise midagi lood, aga selleks on aega vaja ja aega on mul paraku väga vähe. Ma õpetan keskkoolis muusikat, juhatan kahte koori, saadan soliste.

Helilooming, eriti aga vaimulik helilooming, vajab aega ja rahu ja just praegu puudub mul nii üks kui teine.

Aga kuna me just parajasti ajast räägime, siis oleks kohane siinkohal mainida, et laulupeo vaimulik kontsert lõpeb täpselt kell 4.30, nii et kontserdikülastajail jatkub piisavalt aega väikeseks jalutuskäiguks kirikust teatrisse, Metropolitan United Church asub Queeni ja Churchi tänavate nurgal, Ryersoni teater aga, kus Eesti Rahvusteater Kanadas esitab Gert Helbemäe „Oleksin laululind", on sealt ainult pisut eemal, Gerrard ja Yonge'i tänavate nurgal," ütleb Charles Kipper, vaatab kella ja arvab, et oleks aeg lahkuda. „Küsime minuti pärast algab koori proov," lisab ta.

V. V.

Vaimuliku kontserdi solistiks on bariton Avo Kittask, kes laulab kolm laulu — J. Tamverki „Õhtu rahu", J. Hiiobi „Largo religioso" ja R. Toi „Aaria" (Jubilate Deo).

Eesti Kunstide Keskuse 1978. a. fotovõistluse kategoorias „Iseloomustavat ühest aastaajast" võitis esimese koha Emil Eerme oma värvifotoga „Viimane jääminek". Käesoleva aasta fotovõistluse teemad on 1) Eestlased Kanadas, 2) Looduse tujukused: vihma-lumesadu, tuul, raju, äikesetorm jne. ja 3) Laps, lapsed. Tööde esitamise tähtpäevaks on 1. november 1979.

Näitleja ehitab silla lava ja publiku vahele

Tartu Instituudis räägiti teatrist

Tartu Instituudi järjekordne loenguõhtu toimus möödunud kolmapäeva õhtul. Kaunis kevadine ilm avaldas osavõtjaskonnale oma mõju ja jättis selle paariümne piiridesse. Kuna loeng oli teatrialane, siis oli väljapandud ka mõningaid teatriteemalised raamatud.

Pärast dr. E. Aruja lühikest referaadi tutvustamist, vestles lavastaja ja näitleja Rein Andre lavastuse loomisest. Ta läks tagasi muinaskreekasse, teatri hälli juurde ja tuli siis tänapäeva, öeldes et praegu pole teater enam meelelahutus, vaid teadus ja kunst koos, kus midagi pole juhuslik ja mis nõuab suurt tööd. Kuigi teatris tehakse kollektiivset tööd, on sellejuures näitejuhil suured ülesanded, kuna tema ülesanne on sulatada näitlejaid ühisesse ansamblisse ja tuua näiteteosest välja see mida autor on loonud.

Kui autoril on idee teoseks, siis lavastajal peab olema idee selle lavastamiseks.

Näitejuhil peab olema kõrge haridus, tal peab olema sünteesivõime, sest autori põhiideedest peab näitejuht selle lavastuseks muutma oma loomisvõimes.

Ta vaatles draamateoseid ja korraldatud näidendivõistlusi ning kogemusi autori ja lavastaja koostöös, millega teosele anti parem väljendustugevus. Näidendi maailma avastamine on erisuguse erilavastuste juures teose karakterite jaoks. Tihti näidendi autor ei tunne lavalist tehnoloogiat ja näitejuhil tuleb uue näidendiga palju tööd teha, sellejuures võib nõrgast näidendist hea lavastuse teha. Samuti on oluline näitejuhi ja dekoratsioonide tegija koostöö, sest lavapilt võib kujuneda häirivaks kogu lavastusele.

Näitejuhi töös on tähtsaim kunstiline teostamine, milleks hea näitejuht peab omama loovat fantaasiat.

Puudutades näitlejaid, ütles ta, et näitleja ülesandeks on ehitada kontaktisild lava ja publiku vahel. Pagulasteatris teostub noorte juurdekasv lavastuste kaudu. Näitleja peab oma osale lähenemisel tundma karakterit ja suutma seda kujundada näitejuhi kontrolli all. Loov näitlemine on näitleja ümberkehastumine kirjaniku poolt antud karakterisse. Pole vaja rabeleda välja oma kehast, tuleb õppida veenvalt looma elavat inimest. Näitlemise tõeline võlu on inimese loomine oma hingeõhuga. Kuid loovale ümberkehastumisele jõuab näitleja aastate pikkuse tööga. Loov näitleja hakkab elama ja tundma rolli mõtteid. Loovaks näitlejaks saamiseks on vaja kooli, tugevat tahtejõudu ja distsipliini. Pidevalt arenev näitleja on kultuurne ja rikas, kellele alateadvus on imeline loomingu läte. Ta käsitles psühhotehnika rolli näitleja alateadvuslikus töös. Alateadvus on treeneeritud teadvuse abil.

Selle kõrval on inspiratsioon juhuse asi, mida alati ei saa usaldada.

Emotsionaalne näitlemine on tundeelamuste ahelik, minnes astestamelt sinna kus on looming, oma isiksusega sellesse sulades. Kõikidel kunstidel on ühine lihtsus, kuid tee selle juurde on keerukas ja raske. Näitleja isiksus peab alati end täiendama, et pilvalt teistele andma.

Lõpuks ta luges ette juhiseid näitlejaile, mis on antud 1904. a. kodumaal väljaantud „Näitemängu õpetuses", kus rida juhiseid on aegunud ja tekitavad nalja, mõned aga siiani püsinud. Ja selles on öeldud, et laita ei tohi vabatahtlikku näitlejat mitte kunagi, see võtab tuju ära. Laita saab ainult see, kes talle palka maksab.

Järgnevas diskussioonis võtsid sõna E. Vähi, Valve Andre, dr. E. Aruja, Tamara Norheim, A. Aedma jt.

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Uus eesti kogudus Floridas

Piiskop K. Raudsepp külastas EELK Lõuna Florida kogudust

FT. LAUDERDALE (VE) — Eestlaste asumine Floridasse elavnes pärast Teist maailmasõda. Ühtlasi sellega laienes seltskondlik tegevus. Kutsuti ellu Eesti-Ameerika Kultuuri Klubi Miamis ja ehitati Miami Eesti Maja, mis muutus lõuna Florida eestlaste kooskäimise keskuseks. Miami eestlased olid tol ajal hästi tuntud pagulas-eestlaskonnas.

Kahjuks aga usuline tegevus oli vaibunud. Oma koguduse loomise ideed on küll üsna vanad, kuid puudus tõeline juht, kes selle küsimuse oleks aktiivselt üles võtnud. Paljud eestlased oma koguduse puudumisel liitusid Ameerika kogudustega.

Emakeelseid jumalateenistusi pidasid juhuslikult lõuna Floridasse tulnud eesti õpetajad selleks otstarbeks üüritud kirikutes.

Eestlaste arv lõuna Floridas on märgatavalt kasvanud, eriti Kanada eestlaste arvel, kes tulevad siia talvekuudel „lumelindudena".

USA oma eestlased, eriti pensionärid on senini olnud üsna ettevaatlikud lõunasse siirdumisega, kuigi riikliku statistika andmetel lõuna Florida on kliimaatiliselt üks kõige sobivamaid elamispiirkondi USA-s.

Vastavalt eestlaste arvulise suurenemisega lõuna Floridas, muutus ka juhuslike jumalateenistuste korraldamine mitterahuldavaks. Teatud paranemist sel alal tõi noor õpetaja Priit Rebane, kes töötab St. Petersburgis, Florida läänekaldal Ameerika koguduses. Tema oli valmis lõuna Florida eestlasi jumalateenistuste pidamisel niipalju abistama, kui võimalik.

Lõpliku tõuke lõuna Florida oma Eesti Koguduse loomiseks andis Eerik Malduri asumine lõuna Florida piirkonda umbes kaks aastat tagasi. Ta asus kohe energiliselt Eesti Evangeeliumi Luteri Usu koguduse organiseerimisele. Selle tagajärjel esimene koguduse täiskogu koosolek peeti 8. oktoobril, 1978, mil otsustati ühel häälel asutada iseseisev kogudus. Ühtlasi valiti kümneliikmeline kiriku nõukogu, juhatus ja revisjonikomisjon. Esimeheks Eerik Maldur, abideks Nigul Ermaste ja Oscar Lembit ja kirjatoimetajaks Helmi Kaur, kirikuvanemaks Theodor Koppel.

Lõpliku koguduse tegevuse kindlaksmääramiseks õnnestus esimehel E. Malduril EELK piiskop Karl Raudseppa Floridasse kutsuda, et koguduse praegust ja tuleviku tegevust õigele alusele rajada.

Piiskop K. Raudsepp viibis külalisena koguduse sekretäri Helmi Kauri ja esimehe E. Malduri kodudes.

Ühtlasi külastas ka teisi sõpru ja koguduse liikmeid Floridas.

Piiskop pidas Floridas viibimise aja vältel kolm jumalateenistust eestlastele. Palmipuude pühal armulauaga Hollywoodi kirikus, Suurel Reedel läänerannikul St. Petersburgis õpetaja Priit Rebase kirikus ja piiskoplik jumalateenistus toimus esimesel Ülestõusmise pühal Hollywoodi kirikus, mil ühtlasi õnnistati ametisse koguduse nõukogu.

Praegustes tingimustes on uue koguduse hooldajaks õpetajaks piiskop K. Raudsepp isiklikult kuni koguduse alalise õpetaja küsimuse lahendamiseni. Ühtlasi saabus ka juba Konsistooriumi ametlik kinnitus uuele kogudusele Rootsist.

Kokkuvõttes võib öelda, et uuel kogudusel on tugev põhialus olemas. Jääb vaid soovida ja loota, et kõik rahvuslikult mõtlevad usklikud kaasmaalased, kes lõuna Floridas elavad, kas alaliselt või ajutiselt, ühineksid uue kogudusega.

P.K.

Kallid presidendid

Pensionil olevad Ameerika Ühendriikide presidendid Richard Nixon ja Gerald Ford on muutunud kalliks ameeriklasist maksumaksjaile. „U.S. News and World Report" ajakirja järgi presidendid kulutavad aastas umbes 800.000 dollarit ühiskondlikku vara. Nii kannab riik endise presidendi Nixoni viie värviteleviisori ja ta elektrijõul töötava golfisõiduki paranduskulud. Presidendi ameti tõttu Nixon saab 85.000 dollarit pensioni. Lisaks saab ta 119.000 dollarit oma kongressiliikmeks olnud aastate eest. President Fordi pensioni-ummad on kokku 106.000 dollarit. Kuid neil on õigus veel tasuta valve- ja tervishoiuteeninduseks. Mõlemad on palunud nende summade suurendamist käesoleval aastal.

SPORT

Kirkland Lake'is on iluuisutajana suurt tähelepanu äratanud noor 16-aastane keskkooli 3. klassi õpilane Anne Maria Randmaa. North Bays toimunud iluuisutamise võistlustel, millest võttis mitmes klassis osa 650 iluuisutajat kogu P.-Ameerika kontinendi ulatuses, tuli ta oma klassis hõbemedalile. Paar nädalat tagasi saavutas ta kohalikus Community Complexis iluuisutamise eksamil „Gold Free Skating" kuldmedali. Varem on ta tulnud esikohale ka jäätantsus. Anne Maria Randmaa on õppinud ja harrastanud iluuisutamist juba aastaid.

Karikavõistlused kergejõustikus Montrealis

Maailma II kergejõustiku karikavõistlused toimuvad 24.—26. augustini Montrealis. Need kujunevad käesoleva aasta suurimaks sündmuseks kergejõustiku alal ja Montreali olümpiastaadion on suurepärane koht nende läbi viimiseks. Sellest võtavad osa iga maailmajao koondised, kes on kindlaks tehtud vastavail eelvõistlustel.

Euroopa koondis selgub pärast Euroopa karikavõistlusi, mis peetakse 4. ja 5. augustil Torinos. USA meistrivõistlused toimuvad 23. ja 24. juunil Los Angeleses. L.-Ameerika võistkond koostatakse pärast Panameerika mänge San-Juanis 7. 15. juulini. Aafrika esindus maailmajao meistrivõistlustel valitakse Dakaris 2.—6. aug. peetaval meistrivõistlusel. Aasia eelvõistlus peetakse 30. maist 4. juunini Tokios. Austraalia ja Uus-Meremaa meistrivõistlusel moodustatakse sealse maailmajao meeskond.

Spordimärkmik

Berliinis Ida-Saksa olümpiakomitee poolt korraldatud ujumisvõistlusel sai parima ujuja auhinna Andrea Pollack Ida-Saksamaalt. Tema tänavune maailma tippmark on 100 m liblikujumises 1.00,52, mis andis talle 937 punkti. Teise auhinna võitis 16-aastane ungarlane Janos Dzvonyar, kes Ungari rinnuliujumise rekordi eest 100 m distantsil, tulemusega 1.04,51, sai 915 punkti.

o

Hispaanias on viimasel aastal märgatavalt arenenud käimissport. Euroopa meistrivõistlustel möödunud sügisel Prahas võitis 50 km distantsil Jorge Llopart. Möödunud kuul tegi kuldmedalimees tulemusega 3.50.02,8 samal alal uue Euroopa tipptulemuse. Nüüd püstitas kaks maailmarekordit Jose Marin. Olles Euroopa meistrivõistlustel 20 km käimises viies, käis ta nüüd kahe tunniga 28.165 meetrit ning sai 30 km ajaks 2.08.00,0. Endised rekordid 27.247 m ja 2.11.53,4 olid möödunud aasta maist alates mehhiklase Raul Gonzalese nimel.

o

Mehhiko olümpiavõitja Daniel Bautista saavutas 10 km käimises 38.04,0-ga maailma tipptulemuse. Ka senine selle distantsi parim tulemus 39.39,2 kuulus Mehhiko sportlasele.

o

Argentiinlane Tito Steiner lisas Lõuna-Ameerika kümnevõistlusrekordile 98 punkti, saades kokku 8124 punkti.

o

22-aastane Steve Oravetz, kes eelmisel aastal hüppas teivast 5.39, ületas nüüd 5.49 Santa Barbaras, Kalifornias peetud kergejõustikuvõistlusel. Austinis heitis norralane Stein Walvik ketast 62.66.

o

Austraalia kergejõustiku meistrivõistlustel jooksis Colin McQueen 400 m ajaga 45,86. 800 m jooksis C. Rendina ajaga 2.02,4, I. Campbell võitis kolmikhüppe 16.87 ja Lyn Jacenko kaugushüppe tulemusega 6.51. On arvata, et viimaseid kahte tulemust siiski ametlikult ei aktsepteerida, kuna hüpete tegemisel oli olnud taganttuul.

Elutegevus varemete vahel

Arno Raag, Läbi varemete. Mälestusi 1944—1949. EKK 1978. 224 lk.

Saksamaa laagrielu aine on leidnud meie kirjanduses mitmekülgset käsitlust. See oli aineks üsna värskelt ja distantsitult kirjutatud teosele, on aastate jooksul veel mitu korda ilukirjanduslikus kuues lugejani jõudnud ja nüüd aastate taha vaatleva Arno Raagi memuaarteosena vägagi põhjaliku kirjelduse saanud, kuna see teos on ikkagi Arno Raagi oma teekond „läbi varemete".

Raamatut lugedes näib, et neid varemeid oli rohkemgi, kui just keskkonnaks olnud sõjalõpu ja -järgne Saksamaa. Varemed olid sõjapõgenike seljataha jäänud kodumaal, ühe vaba rahva tulevikulootusis ja üsna määravalt ka inimeste eneste perekondlikes eludes. Mõneaastane Saksamaa varemete vahel olemine andis pagulastele jälle uued sihid, uue elutahte ja püüdlused. Sellest isiklikust kujunemisest sündmusile kaasaelajana on A. Raag kogenud ajakirjanikuna suutnud palju näha ja osanud voolavalt jutustada, mis lugejale jätab kaasahaarava pildi inimsaatusist, aga üsna palju inimesest tema egoistlikus omakasupüüdlusis, mis eriti sel ajal pinnale tõusis. Ta pole tahtnud siiski mitte kirjutada ülevaateteost, vaid on jälginud just seda kus ta ise on olnud kuulajaks-nägijaks. See tõetruudus annab memuaaridele autentsuse ja usaldatavuse.

Esimeste laagriraamatute ilmumisel kurdeti, et sellest ajastust ei taheta enam kuulda. Nüüd võidakse juba teatud kaugusest seda vaadata. Neile aga kes seda läbi elasid, on see meenutusterohke, teistele aga pilt ühe osa kaasmaalaste elust, keda kokkuvarisenud Saksamaa pidi kuidagi oma ühiskonda sobitama.

A. Raag alustab põgenemisega kodumaalt ja jõudmisega Saksamaale, esimese asukoha leidmist, pilte totaalse võidu heaks töötavaist sakslasist, mida saab võtta nüüd muigega. Sellele Saksa majandusse sobitatusele järgneb kokkuvarisemine, uued ümberasumised, sõjakogemused, esimesed kontaktid uute vallutajatega. Rahu toob kaasa põgenikelaagrid, kus lööb kiiresti õitsele eesti kultuurielu otse mittemillestki muust kui südames kaasaskantavast patriotismist ja kohustusest oma maa ja kultuuri eest võidelda. Oma ühiskonnaga tekkisid ka oma intriigid, probleemid sõduripoistega, keda igal pool oma laagriühiskonda ei tahetudki vastu võtta.

Laagrielu oli siiski küllaltki vaheldusrohke, tegelemine äritsemisega, vahekorrad kojukutsujatega, teiste rahvuste dp-dega ja sundrepatrieerimise katsetega. Kuna vaatleja on ajakirjanik olnud kodumaal, siis oli ta ka Saksamaal eesti ajalehe väljaandmise organiseerijaks. Kokkuvõttes näib, et teekonnal läbi varemete on siiski rikast elu elatud, mis rauges, kui algas Saksamaalt lahkumine ja kõik lõppes või osaliselt jätkus neil mandreil mille need aktiivsed inimesed olid oma uueks asukohamaaks valinud.

A. Raag on olnud nende sündmuste keskel mitmesuguseil administratiivseil kohtadel. Ta tunneb seda ajajärku, ta vaatab tagasi neile päevadele teatud leebe leplikkusega, kuid ta terav pilk on suutnud tabada ajajärgu värvirikkust ja iseloomu.

HANNES OJA

Toimetusele saadetud kirjandus

AJA KIRI nr. 1 — 1979. Tänavuses esimeses numbris on avaldatud „Edumeelne", R. Taagepera „Asjalikumaks!", lugejakirju, toimetaja „Neljas aasta", W. Rand „Eestlus on looming", „Meel ja keel", L.P. „Rahva pärand", K. Aun „Estoloogia põhialused", J. Käis „Märts 1949", T. Raudma „Kaheksa MÜA", „MÜA 79 näod", White Joe „Pühad kondid", M. Valgemäe „Eestlasi New Yorgi lavadel", J. Toots „Vetemaa vett vedamas", I. Mikiver „Vahtkonnavahetus", J. Toots „Kirjandusvoos", P. Einola „ „Kungla" kolmkümmend". „Kungla rahva juhid, ja teateid, kus selgub, et 1977. a. eeskujul korraldavad VEKSA ja Emakeele Selts 18.—28. juunini Tallinnas seminari eesti keele ja kultuuri tutvustamiseks väliseesti noortele.

LUGEGE

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUSID JA ON MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaalteos andekaimast eesti soost spioonist Arthur Haman — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" ingliskeelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

Solzhenitsõn kritiseerib

2.

Ja see julguse langus on irooniliselt rõhutatud juhuslikke viha plahvatustega ja järelandmatusega samade bürokraatide poolt, kui nad suhtlevad nõrkade valitsustega ja nõrkade riikidega, millised ei ole kellegi poolt toetatud või vooludega, millised ei saa pakkuda mingit vastupanu. Aga nad on kidakeelsed ja paralüseeritud, kohtudes võimsate valitsustega ja ähvardavate jõududega, agressoritega ja rahvusvaheliste terroristidega.

Kas peaks tähelepanu juhtima sellele, et juba iidsetest aegadest alates on julguse kaotust peetud lõpu alguseks.

Heaköekäik

Kui loodi moodsad Lääne riigid, kuulutati välja järgmine põhimõte: valitsused on mõeldud teenima inimest, ja inimene võib elada vabalt järgides heaolu (vaata näiteks Ameerika Iseseisvuse Deklaratsiooni). Nüüd lõpuks viimaste dekaadide jooksul on tehniline ja sotsiaalne areng lubanud nende aspiratsiooni teostust. Igale kodanikule on varutud soovitud vabadus ja materjaalsed hüved sellises kvantitatiivses ja kvalitatiivses ulatuses, et kindlustada heaolu saavutus küll teoreetiliselt, moraalselt madalamas mõttes, mis on samuti toimunud samade dekaadide jooksul. Selle protsessi kestel on aga üks psühholoogiline üksikasi jäänud kahe silma vahele: pidev iha omada ikka rohkem asju ja ikka paremat elu ja see heitlus nende saavutamiseks jätab paljudele Lääne nägudele mure ja surutuse jäljed, kuigi on kombepärane varjata niisuguseid tundeid. Aktiivne ja pingne võistlus täidab kõiki inimlikke mõtteid, lubamata avada teed vabale hingelisele arengule.

Isiku sõltumatus mitmet liiki riiklikest survetest on garanteeritud; valdavale osale rahvast on kindlustatud hea-olu sellises ulatuses, millest nende isad ja vanaisad ei võinud isegi unistada; on saanud võimalikuks kasvatada noori inimesi nende ideaalide kohaselt, viies neid kehalisele hiilgusele, õnnele, materjaalsete hüvede omamisele, raha ja jõudeaega, peaaegu piiramatus vabaduses ja naudingus. Kes peaks nüüd kõigest sellest loobuma, miks ja milleks peaks keegi riskima oma väärtuslikku elu üldiste väärtuste kaitseks, ja eriti sellistel ähmastel juhtumeil, kus oma rahva julgeolekut peab kaitsma kaugel maal?

Isegi bioloogia teab seda, et harjumuslik äärmine julgeolek ja heaolu ei ole soodsad elavale organismile. Tänapäeval hea-olu Lääne ühiskonna elus on hakanud ilmutama oma kahjustavat nägu.

Seaduslik elu

Lääne ühiskond on andnud iseendale organisatsiooni, mis sobib kõige paremini tema sihtideks, ma ütleksin tema seaduse tähele. Inimõiguste ja õiglusluse piirid on määritletud seaduste süsteemiga; need piirid on väga laiad. Lääne maailma inimesed on saavutanud märkimisväärse osavuse seaduse kasutamisel, tõlgendamisel ja manipuleerimisel, isegi kui seadused tavatsevad olla väga komplitseeritud ühele läbilõike inimesele, et neid mõista ilma eksperdi abita. Iga konflikt lahendatakse vastavalt seaduse tähele ja seda peetakse ülimaks lahenduseks. Kui keegi on õige seaduse kohaselt, siis midagi enamat ei nõuta, keegi ei või ütelda, et süüalune võib-olla mitte täiesti õige ja õhutada eneseohjeldamist, valmisolekut neist seaduslikest õigusist loobuma, ohverdust ja omakasutut riskeerimist; see kõlaks lihtsalt absurdsena. Meie ei näe vabatahtlikku enesepiiramist peaaegu kunagi. Igaüks tegutseb nonde seaduseraamide äärmiseil piirel. Üks õlikompanii on seaduslikult laitmatu kui ta ostab leiutise uut tüüpi energia alal selleks, et vältida selle kasutusele võtmist. Toiduproduktide tööstur on seaduslikult laitmatu kui ta mürgitab oma produkte, et need kauem säiluksid: teadagi inimestel on vabadus neid mitte osta.

Ma olen veetnud terve oma elu kommunistliku rezhiimi all ja ma ütlen teile, et ühiskond ilma mingi objektiivse seadusliku skaalata on tõesti kole. Aga ühiskond ilma ühegi muu skaalata, kui ainult seaduslik skaala, ei ole ka päris inimväärne. Ühiskond milline on rajatud seaduse tähele ja kunagi ei ulatu sellest kõrgemale saab väga napi eelise inimlike kõrgema taseme võimalustest. Seaduse täht on liialt külm ja formaalne, et soodsalt mõjustada ühiskonda. Kus iganes elukangas on kootud seaduslikkest suhetest, seal on moraalse keskpärasuse atmosfäär, mis halvab inimese nooblimad impulsid.

Ja on lihtsalt võimatu seista vastu selle ähvardava sajandi katsumistele ainult seadusliku struktuuri toetusel.

Vabaduse suund

Tänapäevases Lääne ühiskonnas on ilmnenud heade tegude ja halbade tegude vabaduse ebaühtsus. Riigimees, kes tahab saavutada midagi tähtsat ülimalt konstruktiivset oma maale peab toimima ettevaatlikult ja koguni kartlikult; seal on tuhandeid rutakaid ja vastutustundetuid kriitikuid tema ümber; parlament ja press on valmis teda tõkestama. Kui tema tegutseb edasi, siis peab ta tõendama, et tema iga üksik samm on hästi põhjedatud ja absoluutselt veatu. Tegelikult üks väljapaistev ja eriti andekas isik, kellel on ebatavalisi ja ootamatuid algatusi mõttes, leiab vaevalt võimaluse enda maksma panemiseks, juba algusest peale seatakse tosinad lõksud talle üles. Niimoodi keskpärasus võimutseb vabandusega, et kitsendused on demokraatia poolt rakendatud.

On teostatav ja kerge kõikjal õõnestada administratiivset võimu, tegelikult see on drastiliselt nõrgestatud kõigis Lääne riiges. Individuaalsete õiguste kaitse on saavutanud sellise äärmusliku ulatuse, mis muudab ühiskonna kui terviku kaitsetuks teatavate indiviidide vastu. On aeg Läänes kaitsta mitte nii palju inimõigusi, kui inimkohustusi. Hävitavale ja vastutustundetule vabadusele on antud piiritu ruum. Ühiskonnal näib olevat vähe kaitset inimliku laostumise kuristiku kui niisuguse vastu, näiteks vabaduse kuritarvitus moraalseks vägivallaks noorsoo vastu, kinopildid täis pornograafiat, kuritegu ja jubedus. Seda arvatakse olevat osa vabadusest ja teoreetiliselt vastukaalustatud noorsoo õigusega mitte vaadata ja mitte vastu võtta. Elu organiseeritud seaduse tähe järgi on nii näidanud oma võimetust kaitsta iseennast kurjuse rooste vastu.

Ja mida peame me ütlema pimeda kriminaalsuse valdkonna, kui niisuguse kohta? Seaduse raamid, eriti Ühendriiges, on küllalt laiad, et julgustada mitte ainult isiklikku vabadust, vaid ka teatavaid isiklikke kuritegusid. Süüalune võib pääseda karistamatult või saavutada teenimatu leebuse tuhandete avaliku elu kaitsjate toetusel. Kui üks valitsus alustab tõsist võitlust terrorismi vastu, avalik arvamine süüdistab otsekohe valitsust terroristide tsiviilõiguse vägivallas. Neid juhtumeid on palju.

Selline vabaduse kaldumine kurjuse suunas on toimetulnud järkjärgult, kuid ta on ilmselt sündinud peamiselt humanistlikust heatahtlikust kontseptsioonist, mille kohaselt sünnipärane kurjus ei ole omane inimloomule; maailm kuulub inimkonnale ja kõik elu puudused on põhjustatud ekslike sotsiaalsüsteemide poolt, millised tulevad korrigeerida. Imelik küll, kuigi parimad sotsiaalsed tingimused on saavutatud Läänes, on siin ikka veel kuritegevust ja siin on seda märkimisväärselt enam, kui vaeses ja seadusetus Sovieti ühiskonnas. Seal on suur arv vange laagrites, keda tembeldatakse kriminaalideks, ent valdav osa neist ei ole kunagi sooritanud mingit kuritegu; nad vaid katsusid kaitsta endid seadusetu riigi vastu otsides abinõusid väljaspool seaduslikku raamistikku.

(Järgneb)

Leeripüha Hamiltonis

Hamiltoni Esimeses Eesti Ev. Luteriusu koguduses õnnistatakse pühapäeval, 20. mail kell 4 p.l. järgmised noored: Margot Bohl, Kai Himma, Hilary Miserowsky, Helga Lilian Mälberg, Heli Ella Petraska, Susan Lynn Rätsep ja Tiina Lillian Rätsep.

Teenistusel laulab Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoor Olaf Kopvillemi juhatusel. Teenivad abipraost Nõmmik ja õp. E. Haase. orelil E. Rammo.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

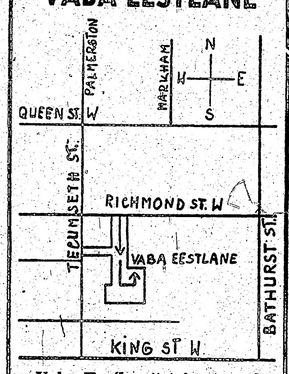

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Sisutihedad Kultuuripäevad New Yorgis

I

NEW YORK — Asjased kultuuripäevad New Yorgis olid sisutihedad ja üllatasid oma mitmekesisusega. Need toimusid esmakordselt Eesti Majas ja ruumide valik lõi koduse ja hubase õhkkonna. Osalejaid oli nii palju, et mõninga ürituse puhul oli inimene inimeses kinni. Aga kõigil oli hea olla ja see on peaasi.

Päevade avajana toimis üks peakorraldajaid Liivi Jõe. Traditsioonilise E. Kultuurifondi kultuuriauhinna kuulutas välja fondi esimees Villi Kangro. Valituiks osutusid Aleksis Rannit ja Karl Pehme. Esimene pälvis auhinna, olles zhürii otsusel „oma töö ja loominguga jätnud sügavad jäljed eesti kultuuriellu luuletajana, kriitikuna ja esseistina". Karl Pehmet austati tema teenete eest kujurina nii Eestis kui väljaspool.

Kohalviibiv auhinnatu tänas Kultuurfondi tähelepanu eest, tagastas aga tsheki, soovitades vastavat summat kasutada mõne puudustkannatava üliõpilase abistamiseks (!).

Zhürii koosseisu kuulusid dr. Viktor Kõressaar, mag. Mall Jürma, Raoul Lind, Kultuurfondi juhatusliige Karl Leik ja esimees Villi Kangro — ex-officio. Avaõhtu muusikalise osa täijaks oli silmapaistev pianist Linda Küttis, kelle esituses naudinguga kuulati Schuberti klaveripala „Impromptu" ja katkendeid Schumanni „Kreislerianast".

Järgnes New Yorgi muusikaringkondades suure poolehoiu võitnud, Metropolitani „Oneginit" juhatava Eestist saabunud dirigendi Neeme Järvi esitlemine ja õnnitlemine. Soovile, öelda kuulajaskonnale mõned sõnad, vastas Järvi, et olles harjunud tavaliselt seisma seljaga publiku poole, on see talle uudne roll.

Mainis siiski, et tema praegune peaala on sümfooniaorkestrite juhatamine, kuigi on ooperi külalisdirigendiks olnud mitmel pool, nagu Buenos Aires, Rio de Janeiro ja nüüd New York.

Ovatsioonid külalisele olid elavad. Avaõhtu tavapärase piduliku lõppakordi moodustas shampuse-korkide harmooniline ja tihe paukumine.

Samal õhtul külastas E. Maja esmakordselt ka kuulus soome bass Martti Talvela, kes viibis üheaegselt Järviga New Yorgis kehastamaks Metropolitani „Parsifalis" Gurnemanzi osa. Mõlemaid kuulsaid soome-ugri soost muusika-saadikuid ümbritses pidevalt läbipääsmatu autogrammi-soovijate jõuk ja üritati isegi kaameraid klõpsutada. Vist vähese eduga!

Kauni raamistiku Kultuuripäevadele lõid E. Maja saalis toimuvad näitused: kauaks meeldejääv fotonäitus „Seiklusrännak piltides — Maa ja mäed Alaskast Patagooniani" ja haruldane ekspositsioon eesti rahvamustritest. Fotode autoriks oli nooremapõlve tunnustatud insener Olaf Sööt, menuka inseneririfirma omanik ja president, kes evib rea hobisid.

Ta on jõudeajal mäeronija ja piloot, kes teeb koos oma abikaasaga ulatuslikke reise neid foto- või filmikaameraga jäädvustades.

Kõne all olev näitus oli 10 aasta kestel sooritatud, kokku ligi 8000 miili läbistanud reiside tulemus piki Ameerika läänerannikut läbi kahe kontinendi. Sööt on tabanud mägede, kuristike ja jääliustike valgused, varjud ja vormid võimsa majesteetlikkusega. Tal on silma ka pisiasjade jaoks ja metsikult suursuguseid loodusvõtteid leevendavad aegajalt ääretult rahulikud päikeselised lumeväljakud või suvised nisu- ja karikakrapõllud. Vahel on Söödi kaamera armastusega jäädvustanud mõne noore Alaska karu või Peruu laama. Samas on ta pilk peatunud pesupesevatel indiaani naistel või laevahukul Tshiilis. Originaal-värvifotodest on tehtud kõrge kunstlise tasemega suurendused — tulemus on hämmastav.

Söödi fotosid on hulgana ilmunud ka ameerika loodusajakirjades ja ta on saanud tunnustuse kahe mäespordi-alase filmi eest.

Teine näitus oli pühendatud eesti rahvamustritele, milliseid on korjanud end. käsitööõpetaja ja selle ala eriteadlane Linda Ormesson, kes praegu töötab tikkimisgildi konsultandina. Esimese eksponaatide grupi moodustasid setu tikandid 18. ja 19. sajandist, teise — lillekirjad. Kolmas sisaldas rahvariiete värvitrükis originaaltahvleid eesti rahvarõivaste raamatuist, neljas rahvariiet tänapäeva Eestis ja viies — Helene Kuma rahvavaipu. Eksponaadid olid hoolikalt raamitud ja klaasi all.

Arvestades nende vanust ja haruldust on haprad ja peened materjalid hästi säilinud. Nad reedavad Linda Ormessoni eluaegset huvi ja armastust eesti rahvamustrite vastu. Järgmisel päeval toimunud pikemas selgitavas ettekandes kirjeldas ta oma sellealast tööd, peatudes esimese teose juures eesti ornamentika rahvusvaheliseks tutvustamiseks, mis valmis Eestis 1926. a. Mustrite kogujaiks olid Riigi Kunsttööstuskooli vanemad õpilased koos kooli juhataja Vold. Pätsiga, kelle toimetusel raamat ilmus. Samad õpilased, nende hulgas Linda Ormesson, tegelesid ka rahvariiete maalimisega. Nende akvarellmaalide värvitrükis ümbertöötamine kirjastamiseks jäi kõneleja hooleks. Kahjuks ei saanud kavatsetud 100 tabelit ilmuda. Nüüd on neid, kunstikooli arhiivis säilinud joonistusi kasutatud Kodu-Eestis, kahjuks aga rikutud kujul.

Linda Ormesson kõneles ka Helmi Kurriku ja A. Moora eesti rahvarõivaste raamatuist ja kirjeldas rahvariiete ornamentikat maakondade järgi.

Samuti peatus ta tänapäeva Eestis väljaantud stiliseeritud rahvariideid kujutavate piltpostkaartide juures, milliseile andis täie tunnustuse. Tema elavat ettekannet illustreerisid rohked valguspildid. Teenekas, kaheksakümnendale eluaastale lähenev rahvamustrite koguja tegi ka kuulajatele teatavaks, et ta on oma kogu hiljuti annetanud Erna Nuthi nimelisele eesti raamatukogule New Yorgis. Ettekanne võeti vastu rohkete kiidu- ja austusavaldustega entusiastlikule rahvamustrite talletajale.

K.T.

(Järgneb)

Liigselt viinapudeleid lennukis

Kõikjal maailmas asuvad lennuühingud on mures reisijatega kaasas olevast tollivabast alkoholist. Kui näiteks DC-10 tüüpi reisilennukis on umbes 250—300 reisijat ja kõigil on liitri võrra alkoholi lennukis, on sellega lennukisse toodud umbes 300 liitrit plahvatusainet võimaliku tulekahju korral. Selletõttu lennuühingud soovivad, et reisijad võiksid oma ostud teha alles sihtpunkti jõudmisel.

Gaidide ülendused jüripäevaks

Eesti Gaidide Maleva Kanadas juhatuse ja Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondise poolt on kinnitatud järgmised ülendused jüripäevaks 1979:

HOOLSAKS HELLAKESEKS

Rutt Küng, Ingrid Silm (mõlemad „Põhjala Tütred), Lisa Kald, Riina Kindlam, Pia Kori, Ingrid Kängsepp, Kadri Sepp, Marina Van der Veen (kõik „Rajaleidjad").

HOOLSKS GAIDIKS — II-järgu gaidid:

Riina Kaunismaa, Pia Kiilaspea, Merike Lainevool, Juta Metsala, Marika Mäeste, Selina Reiman, Ellen Valter (kõik „Põhjala Tütred"), Vivian Birk, Anita Greenbaum, Ingrid Kivi (kõik „Rajaleidjad"):

EESKUJULIKUKS GAIDIKS — I-järgu gaidid:

Ava Kiilaspea, Heidi Simonlatser, Tiiu Vaikla (kõik „Põhjala Tütred"), Ann Aug, Helen Sadul (mõlemad „Rajaleidjad").

NOOREMGAIDERIKS — I järgu E-gaidid:

Lillu Loorand, Ingrid Piil, Silvi Terts, Liis Truuvert (kõik „Põhjala Tütred"), Maret Liik (Rajaleidjad").

GAIDERI VÄITEKIRJA KAITSMISE ÕIGUS — nooremgaideritele:

Monica Haarmann („Rajaleidjad").

Eesti Gaidide Maleva juhatus avaldab erilist kiitust ja tunnustust järgmistele tublidele gaidjuhtidele — E-gd Enda Soostar, Toronto „Põhjala Tütred" ja e-gd Ingrid Kütt, Toronto „Rajaleidjad".

SÕPRUSMÄRGID TEENEKATELE VANEMATELE JA SÕPRADELE:

Lydia Aruvald, Lidia Jeeger, Laine Paju, Koidula Ruberg (kõik Torontost).

Lipkondade poolt on kinnitatud järgmised KIITUSKIRJAD:

KIITUSKIRI HELLAKESELE:

Kristi Laansoo, Ülle Träss. Lisa Lambur, Tiina Pedel (kõik „Põhjala Tütred), Erika Meipoom, Liisa Soots, Karin Tamm (kõik „Rajaleidjad").

KIITUSKIRI GAIDILE:

Kalli Hubel, Maris-Ann Heinmaa, Karin Jürman, Monica Kask, Linda Karuks, Liisa Kaunismaa, Maimu Nõmmik, Tiina Pajos, Silvia Vaikla (kõik „Põhjala Tütred"), Kristi Lüdig, Siiri Oder, Kristina Sermat, Marika Tamm, Linda Tiido, Lisa Vähi (kõik „Rajaleidjad").

EESTI GAIDIDE MALEVA KANADAS JUHATUS

● Seattle E. Ev. Luteriusu kogudusele on koguduse liikmete poolt testamentidega määratud senini kokku umbes $30.000, tingimusel, et kogudus kuulub EELK koosseisu ja allub EELK konsistooriumile. Summad laekuvad muidugi hiljem.

Kui te rajate uusi töökohti Ontario noortele, siis aitab Ontario maksta neile töötasu.

Kui te juhite äri või farmi ja loote juurde uusi töökohti ajavahemikul 30. aprillist kuni 21. oktoobrini 1979, siis võite apelleerida Ontario Youth Employment programmi alusel $1.25 tunnis toetusele (maksimaalselt 50 dollarit nädalas) igale sobivale töölevõetud noorele palga maksmiseks.

Apelleerige varakult.

Toetussummad on piiratud.

Kui te soovite palgata mõnda noort inimest tööle programmi kestvuse jooksul, siis andke oma sooviavaldus sisse nii kiiresti kui võimalik. Sooviavaldused vaadatakse läbi sissesaatmise järjekorras. Sooviavalduste viimaseks sisseandmise tähtajaks on 3. juuli, 1979 või varasem tähtpäev kui kõik toetussummad on välja jagatud.

Kõlvulised tööandjad

on sellised isikud, kes on aktiivselt tegutsenud äri või farminduse alal enne 30. aprilli, 1979, vähemalt üks aasta Ontarios ärilistes ettevõtetes, millede nimel on võimalik sisse anda sooviavaldusi toetussummade saamiseks.

Kõlvulised töötajad

peavad olema vähemalt 15 aastat vanad kuid nende vanus ei tohi ulatuda üle 25 eluaasta 30. aprillil, 1979. Nad peavad elama ja töötama Ontarios. Nad ei tohi olla tööandja sugulased nagu see on määritletud Ontario Youth Employment Act'is.

Programmi kestvus:

Programmi kestvus on ette nähtud 25 nädalat 30. aprillist kuni 21. oktoobrini 1979. Tööandjalt ei nõuta, et ta palkaks noore tööle kogu 25 nädalaseks perioodiks.

Töökoha tingimused:

Toetusi antakse ainult nendele uutele töökohtadele, mis on rajatud lisaks regulaarsetele hooajalistele töökohtadele, mis rakendatakse normaalselt programmi kestvuse perioodil. Töökoht peab andma kuue nädala kestel igas nädalas minimaalselt 25 tundi järelvalve all toimunud tööd.

Toetused:

Tööandjad võivad kvalifitseeruda igas oma kõlvulises ärilises ettevõttes toetustele, mis hõlmavad kuni 150 noorte teenistujate töönädalat. Kui te tahate toetussummasid ära kasutada maksimaalselt, siis võite palgata 10 noort inimest 15 nädalaks, 6 isikut 25 nädalaks või 15 noort 10 nädalaks. Kõlvulised tööandjad saavad $1.25 tunnis toetust, maksimaalselt 50 dollarit nädalas (40 tundi), igale noorele, kes on palgatud programmi alusel.

Töötajate palkamine:

Enne kui te palkate töötaja programmi alusel, peab teil selleks olema provintsilt kirjalik nõusolek.

Möödunud aastal kinnitati programmi alusel kogu provintsis noortele inimestele 40.000 uut töökohta. Kui te olete arvamisel, et te kvalifitseerute programmi alusel toetuste saamiseks, siis soovitame teil apelleerida.

Ontario Youth Employment Program'i kohta üksikasjalise informatsiooni saamiseks ja sooviavalduslehtede hankimiseks palutakse kontakti võtta:
Ministry of Intergovernmental Affairs, Subsidies Branch, Queen's Park, Toronto M7A 2R8. Telefon 1-800-268-7592 (tasuta). Metro Torontos on telefon 965-0570, Põhja Ontarios (Area Code 807) tuleb helistada Toronto collect 965-0570. Palutakse helistada esmaspäevast kuni reede õhtuni kella 8 e.l. kuni kella 5 p.l.

Märkus:

Kui te võtsite noorte töölerakendamise programmist (OYEP) osa möödunud aastal, siis on teile posti teel saadetud sooviavalduse formular ja juhiste broshüür.

OYEP töötab meie kõigi kasuks

William Davis,
Premier
Province of Ontario

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 8. mail 1979 — Tuesday, May 8, 1979

KIREV MAAILM

TORONTO — Kellie Everts koorib end riietest lahti igal õhtul, jutlustades sellega pääsemist Jeesuse Kristuse läbi. Ta koorib end lahti taevariigi kasuks. Ta seletas, et üks kaunis asi, mis Jumal talle on andnud on ta keha. Mehed armastavad seda vaadata, sellepärast ta kasutab seda nagu targad mehed oma aju. Jumal on talle lubanud Torontos veedetud nädalal viis hinge päästa, mida ta peab väga heaks, sest tavaline norm on kolm nädalas. Ta oli stripper, kui ta koges usulist äratust. Ta jättis esinemise ja töötas vähearenenud lastega mitu aastat. Siis ta tundis vajadust jälle strip-tease järele ja alustas sellega, kuid sidus selle jutlustamisega. Ta usub, et ta suudab sellisel jutlustamise viisil läheneda rohkem inimestele kui preestrid ja nunnad. Ta on ise müstiline katoliiklane.

MARLBOROUGH — Wiltshire linnas on ainult kaks liikluspolitseinikku ja nad on omavahel pahuksis. Kui 65-aastane Albert Smart pani pileti 44-aastase Siddney Nobbs'i autole ja teda karistati 24-dollariga lubamatus kohas parkimise eest, siis tegi see kolleegi väga vihaseks. Ta ütles, et vanem kolleeg tundis ta autot ja et ta tegi seda tahtlikult. Smart aga vabandas, et egas politseinike autod pole immuunsed liiklusmääruste rikkumise vastu.

HELSINGI — Kemira O/Ü raamatukogude ja informatsiooniosakonna juhatajana töötanud Eila Helin oli Helsingis kohtu ees, kus teda süüdistati riigi reetmises. Teda süüdistatakse salajaste andmete andmises N. Liidule.

PHILADELPHIA — Üks Philadelphia ooperilaulja süüdistab politseinikke, et nad sundisid teda lahti riietuma ja püstolite ees laulma Ave Mariat politsei peakorteris. Politseinikud ütlevad, et nad leidsid ühe kapsli, 16 tabletti ja „rohelisi lehti" ühes paberrätikus. Politsei ütleb, et narkootika omajate juures on tavaline komme neid lahti riietada. Ooperilaulja vastu süüdistust ei esitatud.

STOKHOLM — Halvatud inimesed nõuavad palju ravi ja ravi maksab palju. Ühel arstil tuli äkki mõte, mis pärast teatud katsetusi nüüd paistab täiesti läbiviidav — las ahvid aitavad halvatud inimesi. Juba varem on ju kasutatud koeri pimedate aitamiseks. Katse ajal õppisid ahvid ära inimeste söötmise, valgustuse põlema panemise ja kustutamise, raamatute toomise, plaatide vahetamise ja nii edasi.

WASHINGTON — USA valitsus on mures oma kvantumilt väheneva, kuid hinnalt tõusva energiavarude pärast. Selle üle seisukoha võtmiseks esitas USA valitsus Kongressile eelnõu energiaainete tehniliseks arendamiseks. Uurimuste tegijad saavad uute energiaallikate leidmiseks riigilt 500 miljonit dollarit aastas. Ettepanekus on üheks punktiks sellise automootori ehitamine, kus tarvitatakse bensiini asemel kivisütt.

WASHINGTON — Zhürii siinses kohtus otsustas, et ühe 27-aastase naise rahaline väärtus, kes sai surma autoõnnetusel, on 905.000 dollarit. Joyce Maloney oli kolme poisi ema ja ta väärtus emana oli 570.000 dollarit, abielunaisena aga 335.000 dollarit.

BRÜSSEL — Üks jalgrattapuhkusel viibiv hollandi raamatukoguja leidis ühest antikvariaadist Belgias haruldase, 16-ndast sajandist pärineva Mercator-atlase. Kuna tal polnud ostuks vajalikku summat kaasas, nõustus antikvariaadi omanik atlast kolmeks päevaks kõrvale panema. Vahepeal tõi raamatukoguja kodust rohkem raha — ostusumma polnud kuigi suur. Nüüd müüdi atlas Sotheby oksjonil Londonis 325.000 dollari eest.

30 aastat rahvatantsu albumikaante vahel

Mitmel meie organisatsioonisatsioonidest on ees ümmargused juubelid. Neid pühitsetakse, et meenutada ...organisatsiooni käiku. Mis oli rajamise põhjustajaks, millised olid seatud sihid, mida loodeti saavutada, mis õnnestus, mis mitte? Enamus meie organisatsioonidest on üleelanud ühe põlvkonna ja nende juhtimist on üle võtmas noored, kes ei ole oma isademaad kunagi näinud. Nende mõtlemisviis ja maailmavaade on peamiselt vormitud võõra rahva poolt. Kuid nende õlule on langenud hoopis erineva kultuuripärandi juhtimine ja edasikandmine. Selle tagajärjel on mõnes organisatsioonis ettetulnud drastilisi muudatusi, eriti väiksemates eestlaste keskustes. Nende muudatuste all kannatab meie kultuuripärandi loomulik areng.

See on meile kujunenud komistuskiviks, millega algaastatel ei osatud arvestada.

Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühm „Kungla" on olnud ses suhtes väga ettenägelik. „Kungla" asutajad ja juhtkonnad on arvestanud tulevikuga ning juhtkondi pidevalt täiendanud pealekasvava noorusega. Selle tulemuseks on elujõuline organisatsioon, kus vist võimelistest juhtidest kunagi puudust ei tule.

Kõrvalseisja tunneb „Kunglat" võibolla ainult rahvatantsijate esinemiste kaudu. Tal on raske ettekujutada, kui elav ja igakülgne on selle organisatsiooni siseelu. „Kunglal" on oma arhiiv, kuhu on talletatud aastate vältel ilmunud ajaleheartiklid „Kungla" tegevusest, esinemistest jne. Samuti pildimaterjal ja muud kirjavara, mis annab põgusa ülevaate „Kungla" siseelust.

Selle arhiivi varal on „Kungla" noored koostanud albumi, milles peegeldub nende 30-aastane tegevus 1949. aastast 30. juubelietenduse „Tedrekünka Tütardeni" (incl)

Albumis on 144 leheküljel pildimaterjali ja lühikirjeldusi.

Grupp Toronto Eesti Rahvatantsijate Rühma „Kungla" liikmeid, kellede õlgadel lasub rühma juubelialbumi toimetamine. Istuvad vasakult: Linda Valter (albumi toimetaja) ja Herbert Mänd. Seisavad vasakult: Susan Valvur, Tiit Vanaselja, Elda Käärmann, Toomas Kütti, Katrin Marley, Rita Valter ja Toomas Marley.

Igal leheküljel on 3—4 ülesvõtet. Kokku on albumis umbes 500 ülesvõtet, neist 24 leheküljge värvilised.

Album on jaotatud seitsmesse ossa: harjutustunnid, esinemised, reisid, Eesti Päevad, Mai ballid, treeningpäevad ja seltskondlik tegevus, mis võimaldab noortele sügavamate sõprussidemete loomist. Iga osa annab põhjaliku ülevaate „Kungla" 30-aastasest ajaloost — kuidas iga osa arenes selle aja jooksul. Album on trükkimisel ja ilmub müügile 18. juunil. Trükitakse ainult 1000 eksemplari ja eeltellimistel on hinnaks madal summa, mis teeb ainult trükikulusid. Sellejuures on noored otsinud üle kogu Kanada kõige odavama trükikoja (Josten's of Winnipeg), et võimaldada eesti rahvale ilusat mälestuseset meie kultuuripärandist võõrsil nii soodsa hinnaga, kui vähegi võimalik, kusjuures kvaliteet üldse ei kannata.

Albumi toimetajaks on Linda Valter. Abilisteks: Reet Lindau-Voksepp, Toomas Marley, Agu Metsala, Ene Koor-Nigur, Elda Käärmann, Katrin Kütti, Peeter Einola, Tiit Vanaselja, Susan Valvur ja Toomas Kütti. Jutuajamisel „Kungla" energilise esimehe Toomas Küttiga selgub, et albumi koostamisel „on kaastöölisi olnud palju rohkem, nii umbes 25—30 ringis. Mõned tulid välja 2—3 korda, mõned 5—6 korda, mõned alati," selgitab Toomas.

Kuuleme ka, et noored on oma isiklikud rahad mängu pannud, et seda albumit üldse välja anda. Eeltellimistega on senini müüdud 35% koguarvust. Album on hariliku („Esto '76 albumi) formaadiga, mustade plastmaterjalist vastupidavate kaantega, millel seisab kuldtähtedega „KUNGLA 30" ja mille esisel on ka värvifoto „Kungla" tantsijatest Scarboro Bluff'i tagapõhjal.

v—y.

Mondale Soomes ja Norras

Ühendriikide asepresident taotles Norralt õli Iisraelile

HELSINGI — Ameerika Ühendriikide presidendiabi Walter Mondale tegi kiirkülaskäigu Soome ja sealt edasi Norrasse. Helsingis ta pidas poolteisttunnilise nõupidamise presidendi Urho Kekkoneniga, õhtusöögil ta oli peaministri Kalevi Sorsaga, andis pressikonverentsi ja tegi külaskäigu ka Soome parlamenti.

Soome presidendiga vestles ta rahvusvahelistest küsimustest, kus olid arutluse all Lähis-Ida, relvastumise vähendamine, Lõuna-Aafrika, energiaprobleemid ja Euroopa julgeolek. Peaminister Sorsaga ta arutles maade vahelisi kaubandusküsimusi ja Sorsa pakkus strateegiliste relvade kokkuleppe SALT II allakirjutamise kohaks Helsingit.

Päev varem, kui Mondale külastas Stokholmi, tegid rootslased samasuguse pakkumise.

Norras oli kõne all ka Norrale N. Liidu poolt hiljuti antud märgukiri NATO varustusvõrgu ehitamise asjus Norrasse. Kuigi seni pole antud märgukirja sisu kohta täpsemaid teateid, arvatakse, et nagu varem, nii ka seekord käsitleb see Norra kuulekust NATO survele sõjaliste materjalide paigutamiseks Norra pinnale. Venelased väidavad, et NATO nõuded on risti vastu Norra ametliku tugikohapoliitikaga.

Mondale katsus mõjutada Norrat, et Norra lubaks Iisraellle müüa oma õli.

Norra peaminister Odvar Nordlin on seletanud, et Norral ei ole praegu küllalt õli sellise müügi lubamiseks. Mondale tõstis selle küsimuse ise esile, et korvata Iisraelile Egiptuse rahulepinguga Siinai poolsaarel kaotsi läinud õliallikaid.

Mondale ütles, et USA ei taha avaldada Norrale survet õli müümiseks. Samas rõhutas ta siiski, et Iisraeli õlivajadus on nii väike, et selle täitmine poleks Norrale mingiks probleemiks.

Mondale on pärit Norrast, tema vanaisa sündis Mundali külas, mida ta oma Norras oleku ajal ka külastas.

Vene õli saastas mere Rootsi rannal

Venelased tembeldavad kirjeldused saastavast õlilaigust „Nõukogude vastaseks kampaaniaks"

Soome ja Rootsi on tundnud hirmu Läänemeres liikuva suure õlivälja pärast, mida tuul on ähvardanud kord Ahvenamaa, kord Stokholmi randa uhtuda; mõlemad riigid on teinud juba kulukaid ettevalmistusi ohu vältimiseks.

Nüüd tembeldab N. Liit selle hoopis Nõukogude vastaseks kampaaniaks „Läänemere puhtuse nimel peetava võitluse" loosungi all. Selle kuritahtliku kõmu põhjustajaks olevat naftaga saastunud jäätpankade ajutine (!) ilmumine Rootsi rannikuvetesse. Rootsi informatsioonivahendus olevat kiirustanud teatama, et mere saastatuse põhjuseks on nafta, mis voolas avarii ajal välja N. Liidu tanklaevast „Antonio Gramsci", kuna venelased ei rakendanud õigel ajal abinõusid nafta kokkukogumiseks ja hävitamiseks.

Kuna selline informatsioon ei vastavat tõele, siis avaldas N. Liit TASS'i kaudu nüüd ise „faktid":

„Veebruari lõpul jooksis Ventsipilsist väljudes karile tanklaev „Antonio Gramsci". Nõukogude päästetalitus rakendas kiireloomulisi abinõusid, kuid osa naftat sattus vigastatud laevast ikkagi merre. Avariikohale saabusid spetsiaalsed naftakogurlaevad. Operatiivselt tegutsedes suutsid nad kokku koguda märkimisväärsel hulgal naftat: osa põletati erilisi süütesegusid rakendades, osa koondati kõvadeks tompudeks ja töödeldi keemiliste pulbritega. Tehnika abil puhastati supelrannad. Vaid väike osa naftalaadungist kandus jääga avamerele." (Umbes 50 km pikkune nagu teatasid Soome agentuurid. Toim.)

TASS jätkab, et „kõigist neist sündmusist informeeriti ametlike kanalite kaudu õigel ajal niihästi Rootsit kui ka teisi Läänemeremaid.

Veelgi enam. Nõukogude poolt tehti viivitamatult Rootsile ettepanek rakendada ühisaktsioone saastatud jää hävitamiseks, mis hakkas lähenema Rootsi rannikule. Stokholmi saabus Nõukogude avariipäästeaev „Kapitan Fedotov". Rootsi ja Nõukogude spetsialistid vaatasid koos üle rannikualad ja selgitasid välja, et ühisaktsioonide järele pole vajadust.

Samuti saavutati kokkulepe, et saastatuse täpne allikas tehakse kindlaks jäält ja tanklaevast võetud naftaproovide omavahelise vahetamise teel."

Üksikasjalik ülevaade oli antud Rootsi ajalehele Aftonbladet.

Seda viimast polevat ajaleht kunagi avaldanud, vaid olevat alustatud pahatahtlikku informatsiooni andmist N. Liidu vastu, et tumestada kahe riigi suhteid iseäranis laevanduse vallas.

Marylandi EVÜ töörohke aasta

Nädalavahetusel pidas Eesti Võitlejate Ühing Marylandis, Baltimores Eesti Majas oma aasta peakoosoleku, kus kuulati ära aruanded ja seati sihtjooni edaspidiseks tegevuseks. Kiideti heaks Joint Baltic American National Committee poolt välja töötatud Balti resolutsiooni-tekst ja rõhutati vajadust suurema tähelepanupööramiseks Nõuk. Vene poolt okupeeritud Eestis teostavale kolonisatsioonipoliitikale, inimõiguste rikkumisele ja ajaloovõltsingutele. Koosolekut juhatas August Kuklane ja protokollis Johannes Pedak.

EVÜ tegevus Marylandis on kulgenud kahes peasuunas: siseja välistegevuse aladel.

Välistegevuse aladel jatkati märgukirjade saatmist USA riigimeestele, võeti isiklikke kontakte oma osariigi kongressiliikmetega Eestit puudutavate küsimuste aladel jne. Tihe koostöö on olnud Eesti Vabadusvõitlejate Liiduga, mille juhatusse kuulub eriala sekretärina ksv. Johannes Pedak.

Kassa aruande esitas laekur August Kreek. Liikmemaks on vabatahtlik, alammääraga $3.00 aastas. Sissetulekuist moodustavad üsna olulise osa ka mitmesugused annetused, tulud koosviibimistest jne., mis on võimaldanud täita eelarves ettenähtud nõuded, toetada ajaleht „Võitlejat", noorte organisatsioone, ERKÜ-d ja meeles pidada kaasvõitlejaid Saksamaal.

Tegevuskava näeb ette Võidupüha korraldamist 23. juunil s.a. Baltimore lähedal asuvas „Taevaskoja" nimelises eesti külas, küüditamise ja kodumaalt lahkumise mälestuspäevade tähistamist koos kogudustega. E.V. aastapäeva ja teiste suuremate ürituste korraldamist koos teiste organisatsioonidega, loengu- ja informatsiooni-õhtute korraldamist, märgu- ja lugejakirjade saatmist, selgitustööd kommunistliku infiltratsiooni tõkestamiseks USA-s jne. Esimeheks valiti August Kuklane ja juhatuse liikmeiks Rein Kreek, Johannes Pedak, Juhan Maiste, August Kreek ja Heino Tuist. Asemikeks valiti Aleksander Järv ja Gottlieb Peets. Rev. komisjoni: Hain Ainson, Konstantin Reimann ja Wilhelm Triumph ning asemikuks Werner Jürmann. EVÜ liikmeiks on veteranid E. Vabadussõjast, II maailmasõjast, Korea, Indohiina ja Vietnami sõdadest kommunismivastastel võitlusväljadel ja USA armee aktiivreservist.

I.A.

Kalevi Kopra salk võitis salgavõistluse

Eesti Skautide Maleva Kanadas kahekümnekolmas salgavõistlus lõppes äsja. Võistlusele, mis kestis terve talve, registreerus 13 salka. Lõpetasid 11 salka.

Peale üksuste sisemise töö on salgavõistlus talvekuudel ainuke kogu malevat haarav üritus, olles aastate jooksul läbi teinud mitmed muudatused. Võistluse algaastatel tegeldi väga palju ainestikuga, mis kuulub eesti täienduskooli valdkonda, nagu kodumaa maateadus ja ajalugu. Võistlusalasid oli kolm. Nüüd on neid ainult üks, käsitades peaasjalikult skautlikku tarkust või salga loovat tegevust. Näiteks 1979. a. salgavõistluse teemaks oli silla mudeli ehitamine. Salgajuhi eestvedamisel pidid poisid kavandama, materjalid hankima ja ehitama silla üle jõe.

Aprillikuu jooksul toodi poiste poolt Toronto Eesti Majja 11 hästitehtud silla mudelit, mis asetati Kalevi lipkonna toas laudadele. Hindajateks olid maleva staabi liikmed: salgavõistluse korraldaja skm. Ivar Nippak, skm. Silver Kask, skm. Valter Piigli ja skm. Ervin Aleve.

Kui hindajad olid oma töö teinud ja elektronarvuti kõik punktid ritta seadnud, selgus, et selleaastase salgavõistluse võitis Toronto Kalevi lipkonna Viru rühma Kopra salk koosseisus: salgajuht Paul Poolsaar, abijuht Sven Reitav, liikmed: Lennard Tralla, Robert Liiholm, Carl Pihlberg, Erik Nippak, Peeter Poolsaar ja Erik Halling. Võitjale anti jüripäeva paraadil üle igavesti rändav auhind — „Põhjakotka" lipp.

Teise koha saavutas Vikingu lipkonna Hai salk, kolmanda koha Kalevi lipkonna Vambola rühma Sulevi paadimeeskond.

Kõik võistlusest osavõtnud mudelid viiakse suvel Kotkajärvele, kus on võimalik neid näha üksuste laagrite ajal. Eeloleval suvel teatavasti ei toimu suurlaagreid, vaid ainult lipkondade laagrid.

Sotsialistid võitsid Austrias

VIIN — Bruno Kreisky juhtimisel olev sotsialistlik partei, kes on Austrias võimul olnud üheksa aastat, valiti möödunud pühapäeval uuesti tagasi. Sotsialistid võitsid 183-kohalisest parlamendist 96 kohta, suurendades endist koosseisu kolme võrra. Võit oli üllatuseks isegi sotsialistliku partei juhtidele, kuigi nad olid lootnud väikest edumaad. Kommunistlik partei, mil pole olnud parlamendis kohta enam 20 aastat, ei saanud ka seekord sinna oma esindajat.

Kasukate hinnad on tõusnud kõrgele
ja sellepärast tuleb nende eest hästi hoolitseda.
Kasukate puhastus, külmas ruumis hoidmine ja parandused suurendavad nende vastupidavust. Nüüd on selleks paras aeg.
Tööd tehakse hoolikalt ja õiglase hinnaga
Tasuta kodunt viimine.
Võetakse vastu tellimisi uutele kasukatele ja karusnahkmütsidele.
THE FURRIER - Olli Nieminen
Telefon: 224-2008, 881-0189
5463 A Yonge St. Willowdale (Finnish Place peal)

Sündmuste kalender

- **Kolmapäeval, 9. mail kell 7.45 õ. Tartu College'is dr. Roman Toi loeng „Eesti rahvaviisi meloodikast".**
- **Reedel, 11., laupäeval 12. ja pühapäeval 13. mail Trent ülikoolis Eesti Liit Kanadas ühiskonna juhtide seminar TRENT'79.**
- **Pühapäeval, 13. mail kell 2 p.l. Eesti Majas T.E.S. Täienduskooli emadepäeva aktus.**